

2018-158

Archeologienota Wielsbeke de Maurissenstraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Julie HAGEN

4-1-2019

Titel: Archeologienota Wielsbeke de Maurissenstraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Julie Hagen

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 -
www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2017K125

Intern projectnummer: 2018.158

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Wielsbeke, de Maurissenstraat

Oppervlakte plangebied: ca. 9487m²

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: xMin,yMin 79388,177800.04; xMax,yMax
79496.8,177940.41

Kadastergegevens: Wielsbeke, afdeling 1, sectie C, percelen 167B2 (deel), 167V2 (deel), 168K, 168L,
168M en 167A3 (zie figuur 9)

Topografische kaart: zie figuur 7 en 8

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Julie
Hagen (assistent-archeoloog) en Luc Taelman (contactpersoon initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-waas, 4/1/2019

© Acke & Bracke BVBA, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke-waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANEDE WERKEN	10
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	11
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	11
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	14
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	17
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	18
2.4. HISTORISCHE SITUERING	21
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	30
3. SYNTHESE	36
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	36
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	36
3.3. VERDER VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM	37
3.4. VERDER VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM	39
3.5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	40
4. SAMENVATTING	43
5. BIBLIOGRAFIE	45
6. BIJLAGES	46

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Wielsbeke de Maurissenstraat (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaarde gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied, de directe omgeving en van de gemeente Wielsbeke in het algemeen werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie wordt gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast wordt in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en worden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen wordt afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede de welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd, gezien de landelijke ligging van de site buiten de oorspronkelijke bewoningskern van Wielsbeke, niet opportuun geacht. Wel werden twee archeologische rapporten van opgravingen vlak ten zuiden en ten zuidoosten van het plangebied geraadpleegd.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het terrein, gelegen in Wielsbeke, bevindt zich ter hoogte van de Maurissenstraat ter hoogte van de woningen met huisnummer 28 tot 34. Het plangebied, met een oppervlakte van ca. 9487m², situeert zich tussen de Lijsterlaan in het westen, de Merellaan in het zuiden en de Maurissenstraat in het oosten. Iets verder naar het zuiden bevindt zich de Expressweg tussen Waregem en Ingelmunster. De westelijke grens wordt gevormd door de Boonaardsbeek. Het terrein is grotendeels in gebruik als weiland en/of braakliggend gebied. In het noorden bevindt zich nog een kleine stalling van 135m² en een loods van ca. 440m². Beide structuren hebben een beperkte impact in de bodem.

Kadastraal gezien kan het terrein teruggevonden worden op: Wielsbeke, afdeling 1, sectie C, percelen 167B2 (deel), 167V2 (deel), 168K, 168L, 168M en 167A3.

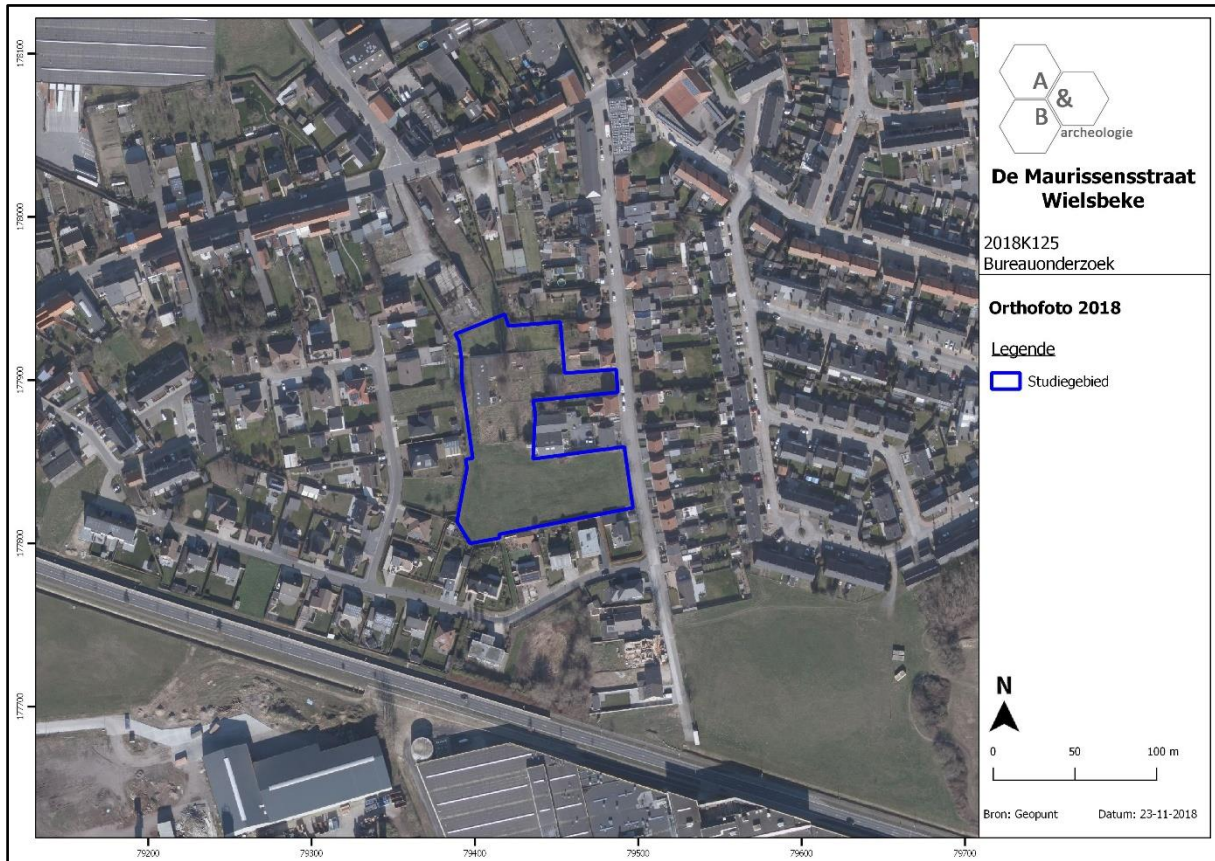
Figuur 1 Zicht op het plangebied in 3D richting het westen (bron: google maps).

Figuur 2 Zicht op het weiland in het zuidelijke deel van het terrein (bron: google maps).

Figuur 3 Zicht vanuit de Maurissenstraat op de huidige toegang en oprit naar de achterliggende stalling en loods (bron: google maps).

Figuur 4 Uitsnede uit de orthofoto van 2018 (bron: geopunt.be).

2.2. Geplande werken

Het volledige plangebied zal verkaveld worden, maar er zijn nog geen concrete inrichtingsplannen beschikbaar. Gezien de grootte van de site, kan uitgegaan worden van een groot aantal te ontwikkelen loten en een interne wegenis. Aangezien er nog geen concrete plannen beschikbaar zijn, en dus ook geen zones gekend zijn waar geen werken zullen plaatsvinden, moet op dit moment rekening gehouden worden met een maximale verstoring van het volledige plangebied: het bouwrijp maken van het terrein, allerhande werfverkeer, het optrekken van de woningen, het aanleggen van wegenis, nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites. Daarnaast dient in eerste instantie het terrein bouwrijp gemaakt te worden waarbij de aanwezige begroeiing, stalling en loods verwijderd moet worden.

Figuur 5 Inplanting van de verkaveling (bron: initiatiefnemer).

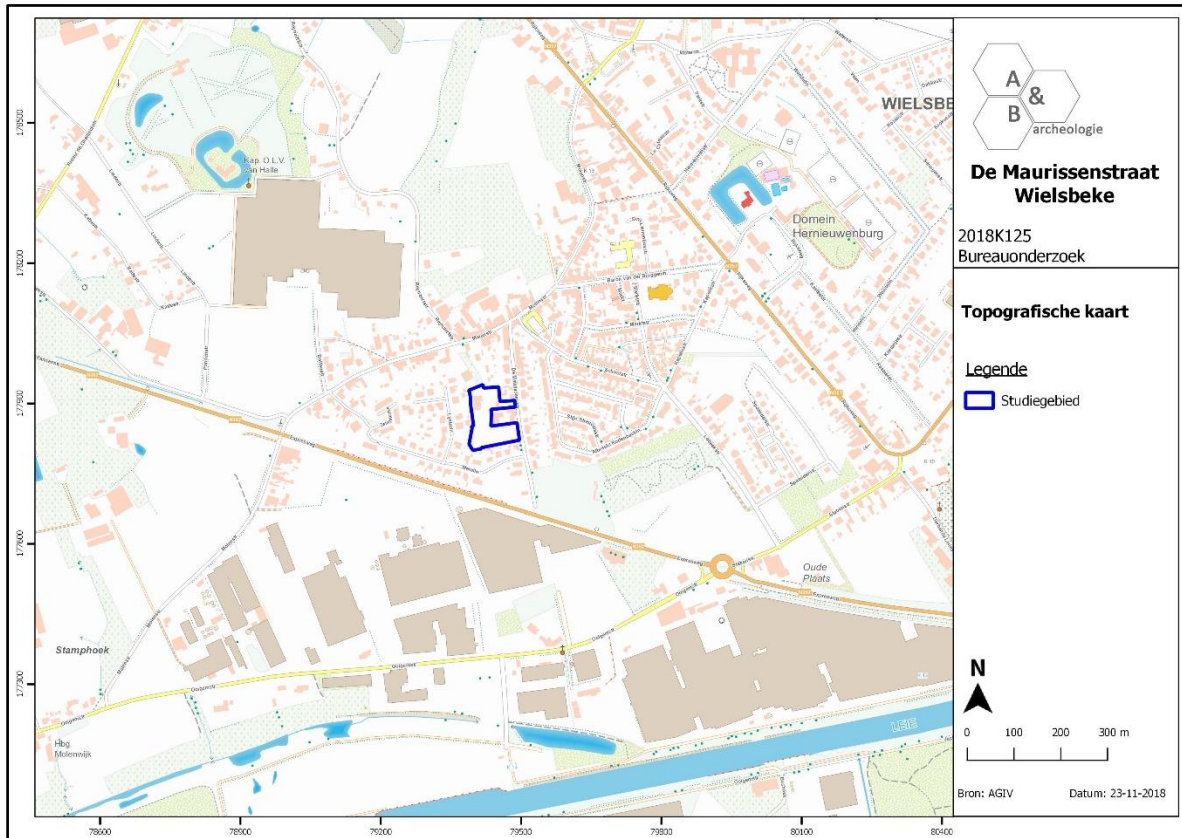
2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

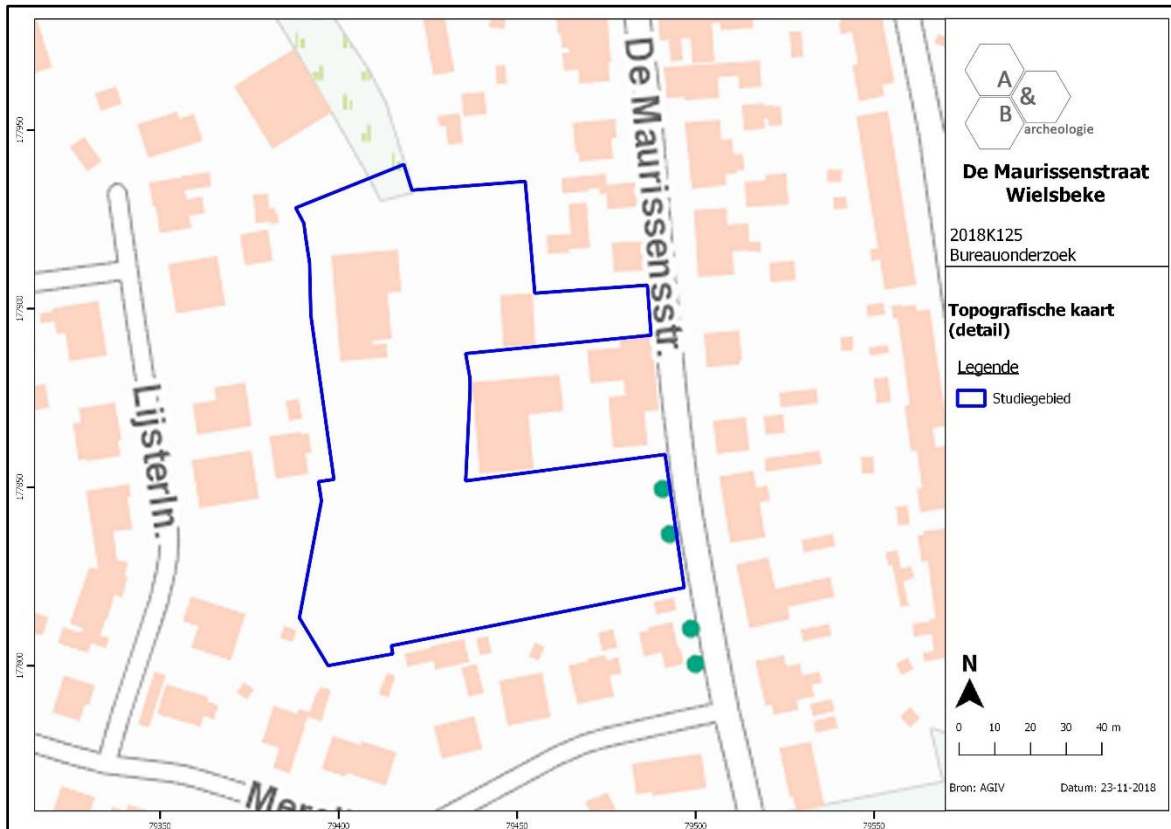
Het projectgebied bevindt zich in Wielsbeke, gelegen in het zuidoosten van de provincie West-Vlaanderen. Wielsbeke bestaat naast uit centrum en de deelgemeente Ooigem en Sint-Baafs-Vijve. Wielsbeke grenst aan de gemeenten Dentergem, Oostrozebeke, Harelbeke, Waregem en Zulte.

Het plangebied is gelegen aan de westelijke zijde van de Maurissenstraat, op een 200-tal meter ten zuiden van de Expressweg tussen Waregem en Ingelmunster. Het terrein betreft een inbreidingszone tussen de Lijsterlaan, de Merellaan en de Maurissenstraat.

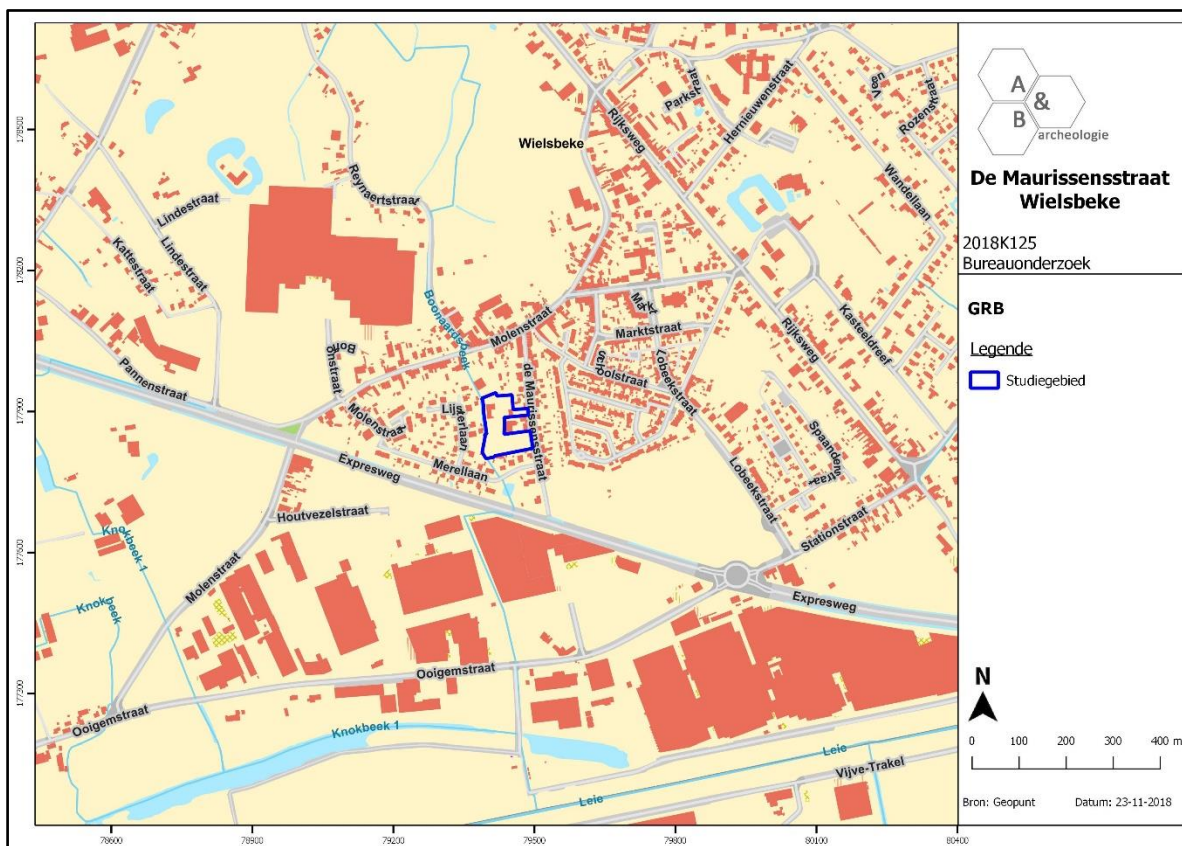
Op de bodemgebruiksk kaart van 2001 staat het gebied onderverdeeld in vier types. Het eerst type bevindt zich in het noorden van het plangebied en wordt aangegeven door middel van de rode inkleuring en betreft 'Andere bebouwing'. Dit type geeft gebieden aan die voor het grootste deel worden bedekt door structuren zoals gebouwen, wegen en artificiële oppervlakten met groene delen en open bodem, tussen 30 en 80% is verhard. Het tweede type omvat het centrale en zuidoostelijke deel en wordt aangegeven met een witte inkleuring. Deze inkleuring betreft 'Akkerbouw': een bodem die gebruikt wordt in één of ander rotatiesysteem waarbij jaarlijks gewassen worden geoogst, inclusief braakland. In het zuidelijke deel wordt een gele inkleuring aangegeven. Hierbij is sprake van weilanden. Het uiterste zuiden is gifgroen ingekleurd. Hierbij wordt gesproken van alluviale weilanden, waarbij de bodem bedekt is met voornamelijk gras en die gelegen is in het overstromingsgebied van een rivier. In werkelijkheid is het terrein in het zuiden ingenomen als weiland en braakliggend terrein. Het noorden is deels bebouwd door een stalling en loods.

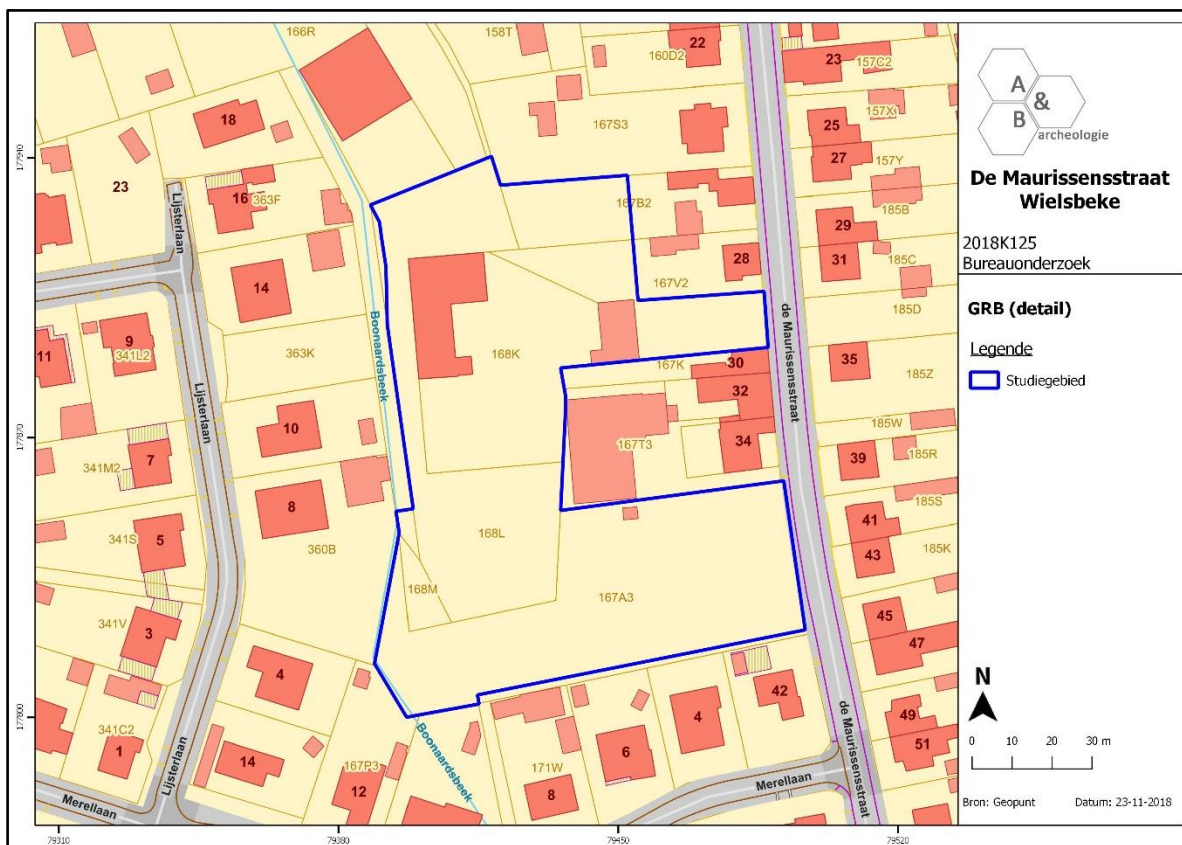
Figuur 6 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

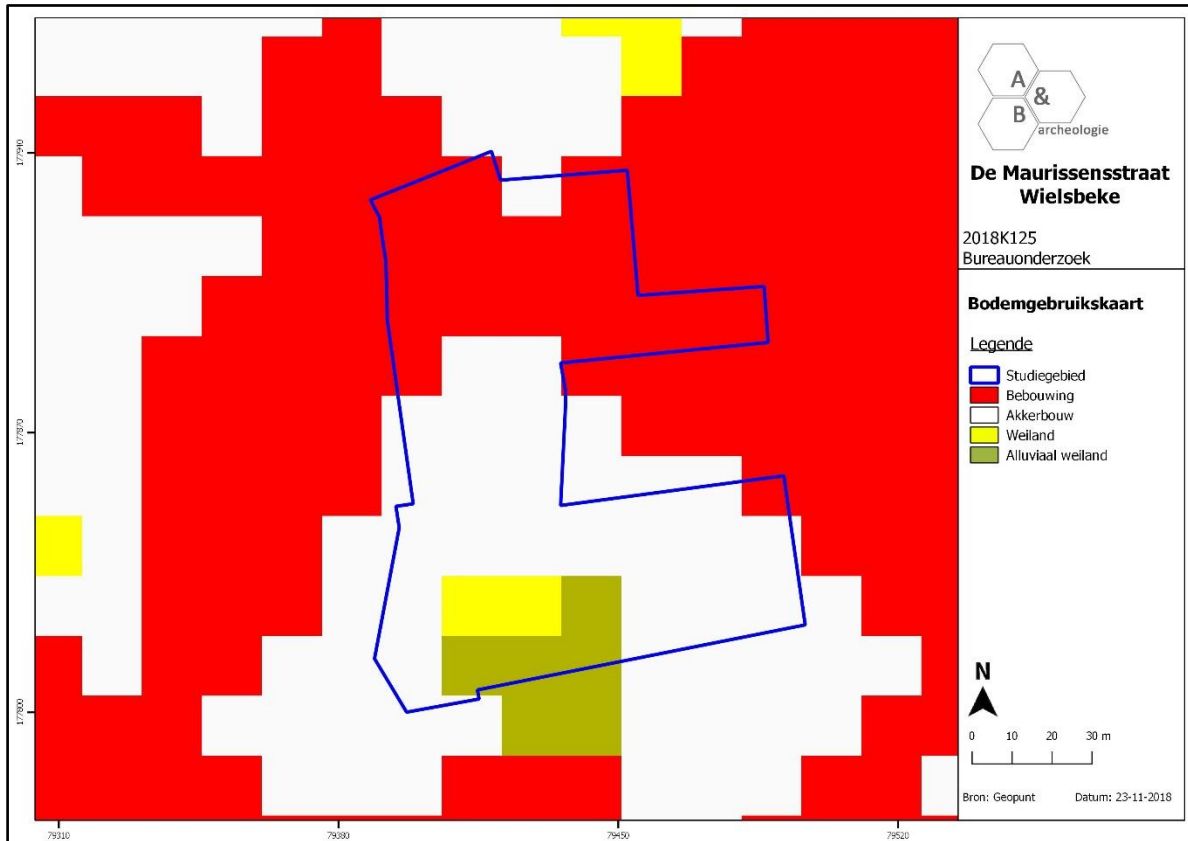
Figuur 7 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 8 Zicht op het kadasterplan met aanduiding van de perceelsnummers (bron: geopunt.be).

Figuur 9 Detail van het plangebied op het kadasterplan met aanduiding van de perceelsnummers (bron: geopunt.be).

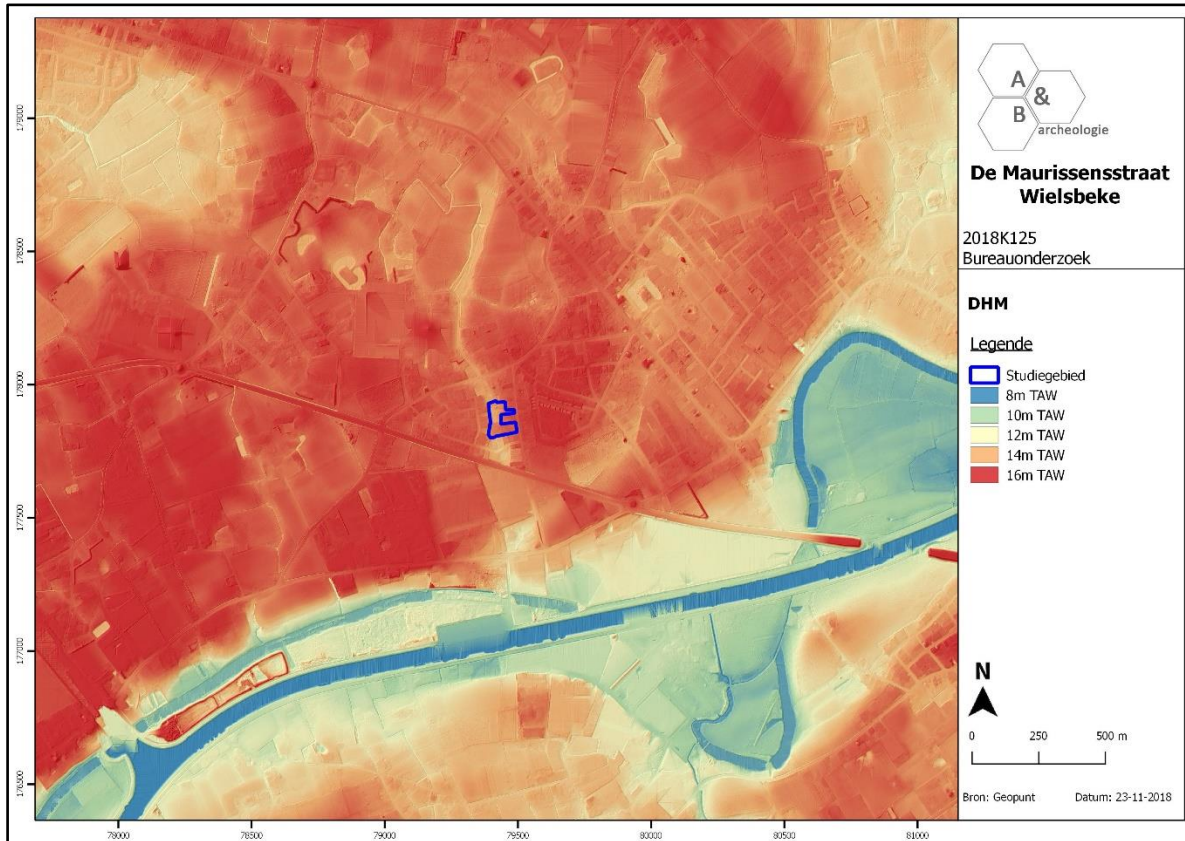
Figuur 10 Zicht op de bodemgebruikskartaal met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

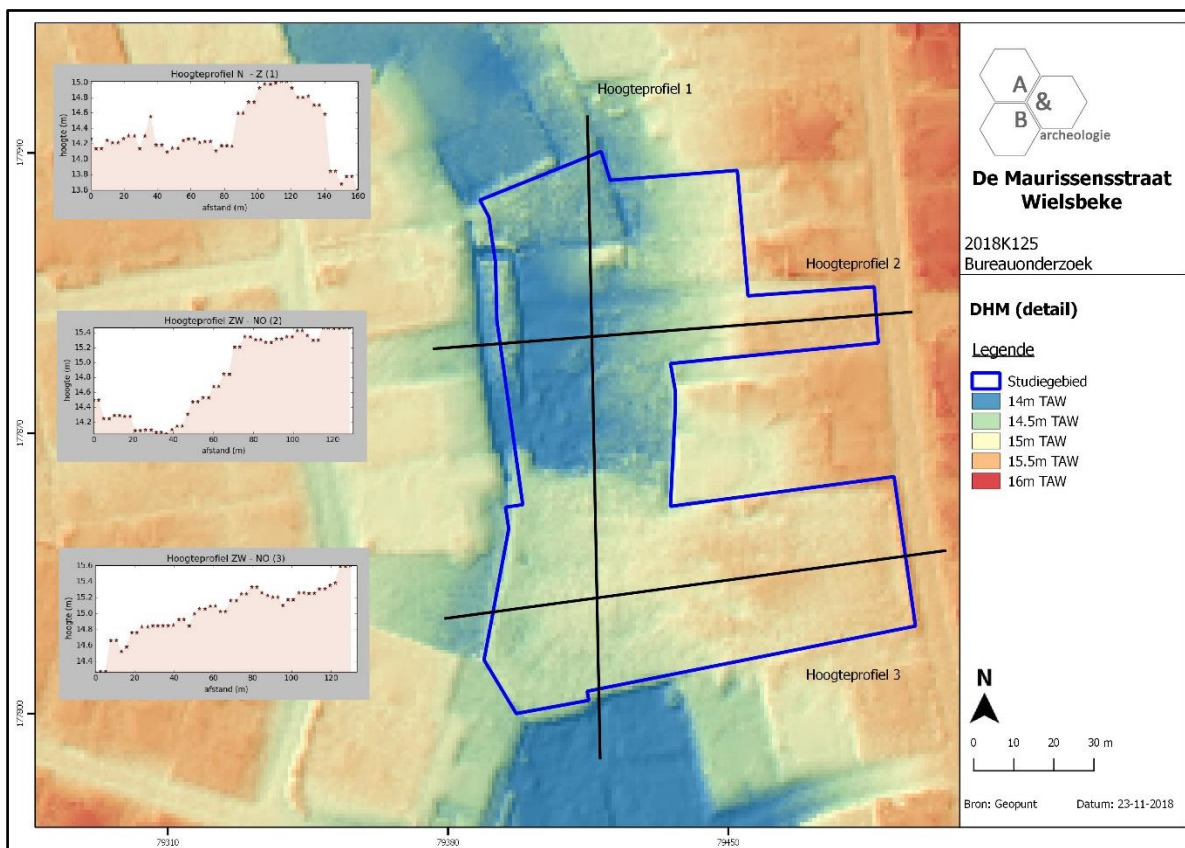
Wielsbeke behoort tot de zandleemstreek en bevindt zich in de alluviale vlakte van de Leievallei en op de uitlopers van heuvelruggen gelegen in Roeselare en Kortrijk.

Het plangebied situeert zich ten noorden en westen van de Oude Leiearm en de rechtgetrokken Leie op een gemiddelde hoogte van ca. +14 tot +15,5m TAW. Het gedetailleerde hoogtemodel toont in het noorden van het plangebied een vrijgeaccidenteerd terrein met bruuske niveauverschillen. Deze impliceren een antropogene invloed op het bodemarchief, wellicht te linken aan de loods en stalling. Ook zijn rechthoekige diepere sporen waar te nemen in het noorden en noordwesten die kunnen gekoppeld worden aan grachten. Langs de westelijke grens van het terrein loopt de Boonaardsbeek. Deze beek sluit in het zuiden aan op de Knokbeek 1 en de Oude Leiearm. Het plangebied bevindt zich bijgevolg op de overgangszone van droge gronden naar een beekvallei, waarbij lokale afdekkingen van een steentijdniveau niet uitgesloten zijn. Het plangebied doorsnijdt letterlijk de beekflank en -vallei waarbij geomorfologische processen, zoals afdekking, kunnen voorkomen.

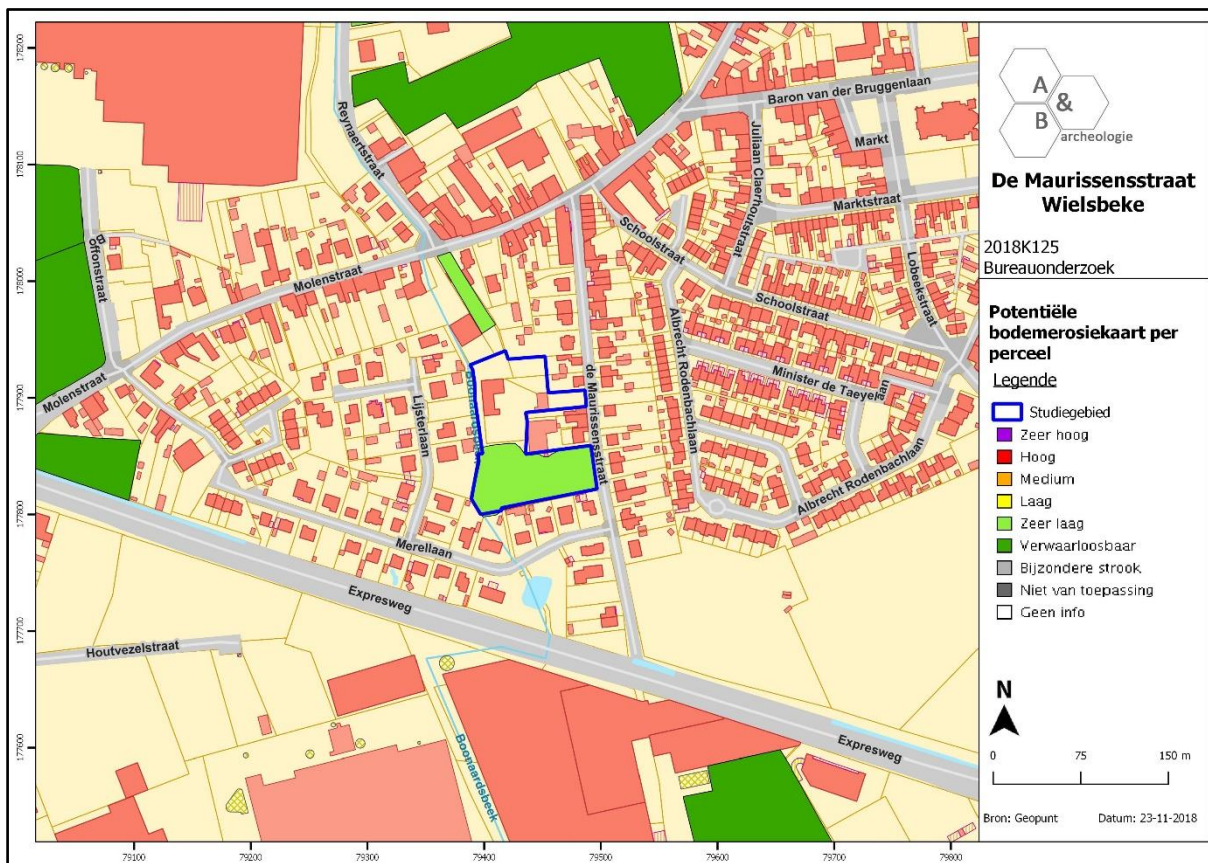
Op de potentiële bodemerosiekaart wordt het zuidelijke deel (het huidige weiland) van het plangebied lichtgroen ingekleurd. Deze inkleuring geeft een zeer lage erosiegraad aan. De percelen in de directe omgeving zijn in hoofdzaak lichtgroen en donkergroen ingekleurd en wijzen op een verwaarloosbare tot zeer lage erosiegraad. De potentiële bodemerosiekaart baseert zich onder andere op de hellingsgraad van het terrein.

Figuur 11 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel met zicht op de heuvelrug en de noordelijke uitloper (bron: geopunt.be).

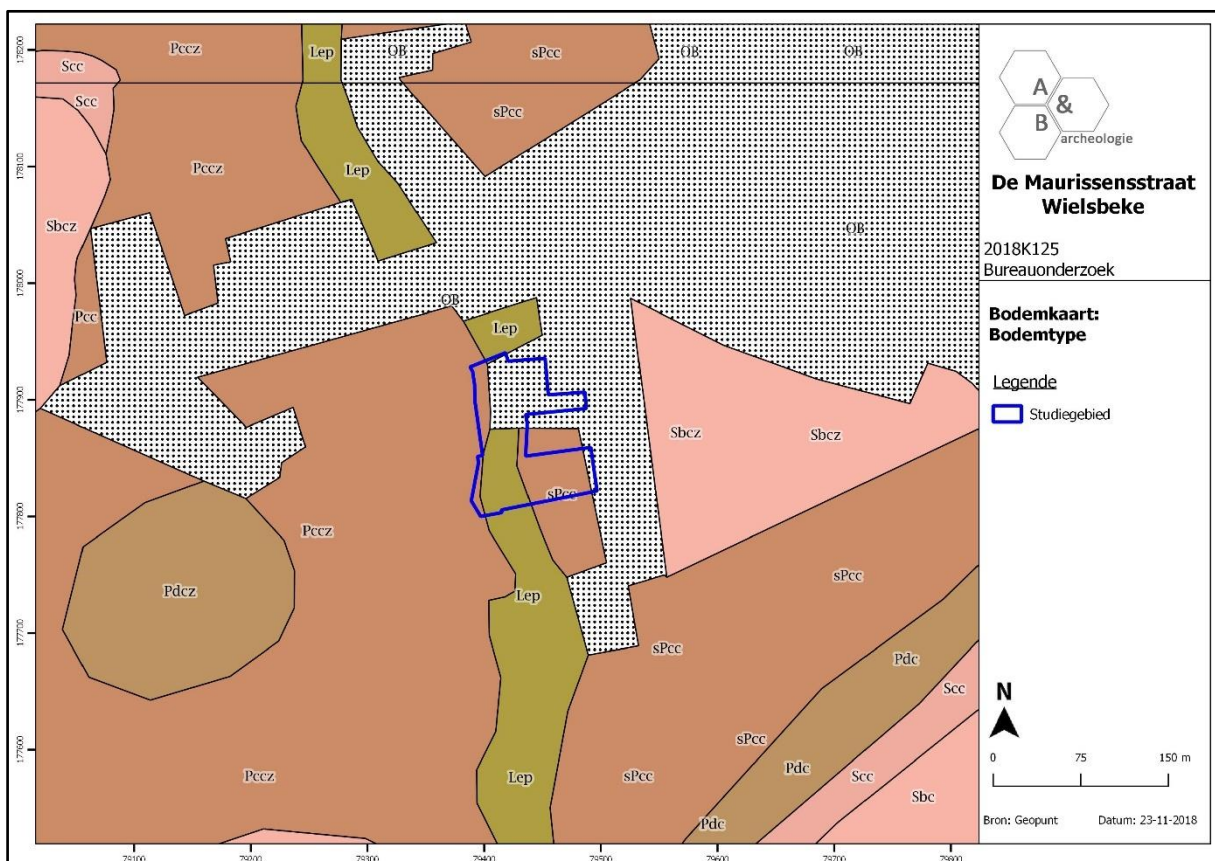
Figuur 12 Detailopname van het Digitaal Hoogtemodel met de twee hoogteprofielen (bron: AGIV).

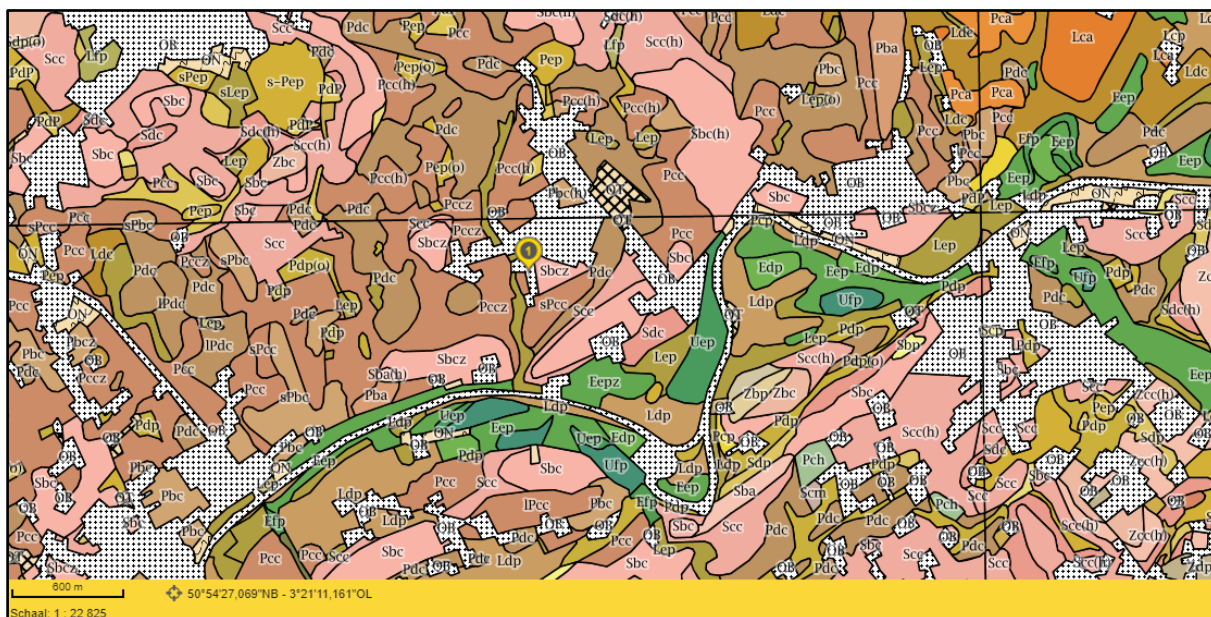
Figuur 13 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Binnen de grenzen van het plangebied worden vier bodemtypes aangegeven. Het noordelijke deel staat aangegeven als een OB-type of een zone die bebouwd is of waar geen informatie beschikbaar is. Het zuidoostelijke deel staat gekarteerd als type sPcc. Een sPcc-bodem wordt omschreven als een matig droge lichte zandleembodem met een sterk gevlekte en verbrokkelde textuur B-horizont waarbij zand voorkomt op geringe diepte, ondieper dan 75cm. De humeuze bovengrond van deze bodems is 25-30cm dik en grijsbruin. Bij Pcc is de sterk gevlekte textuur B verbrokkeld, discontinu met helbruine vlekken en lichtere kleuren; veelal komen er ijzerconcreties in voor. De roestverschijnselen beginnen in de textuur B tussen 60 en 90cm diepte. Deze bodems genieten een gunstige waterhuishouding. Aan de westelijke rand staat een Pccz-bodem gekarteerd. Bij deze bodem worden de sedimenten lichter of grover in de diepte (z). Nog aan de westelijke grens van het plangebied staat de Lep-bodem aangegeven. Deze bodem, die ook overeenkomt met het stromingsgebied van de Boonaardsbeek, kenmerkt zich als een natte zandleembodem zonder profiel.

Figuur 14 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

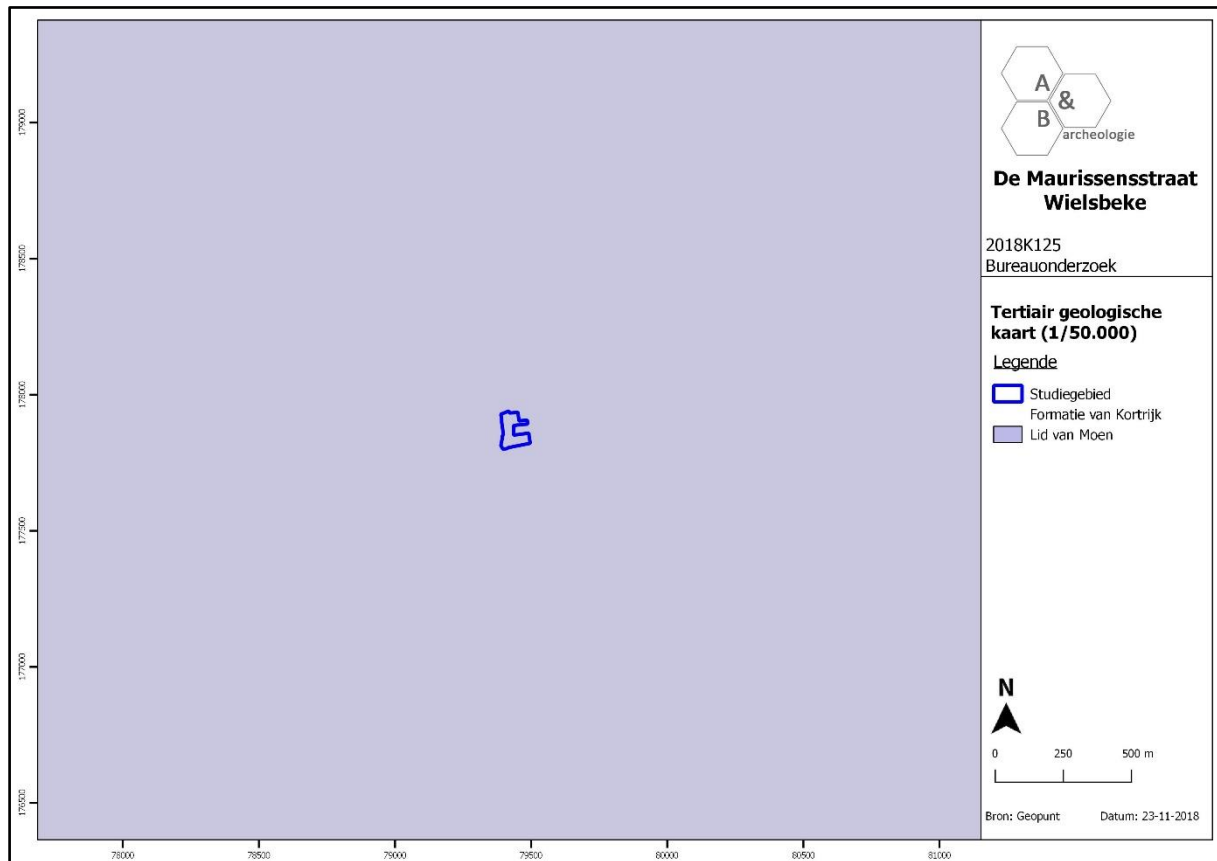
Figuur 15 Ruime uitsnede uit de bodemkaart met aanduiding van het plangebied cijfer 1 (bron: geopunt.be).

2.3.4. Geologische situering

De Tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Kortrijk meer bepaald het Lid van Moen. Deze eenheid kenmerkt zich met een grijze klei tot silt, overwegend kleihoudend en met voorkomen van kleilagen waarin *Nummulites planulatus* aanwezig zijn.

De Quartair geologische kaart geeft aan dat de ondergrond in het plangebied bestaat uit het type 3 omschreven als volgt: niet Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie. Het betreft eolische afzettingen van zand tot silt van het Weichseliaan (laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen (code **ELPw**), mogelijk kunnen ook hellingsafzettingen van het Quartair (**HQ**) aanwezig zijn. Onderin zijn fluviaatiele afzettingen van het Weichseliaan aanwezig (code **FLPw**).

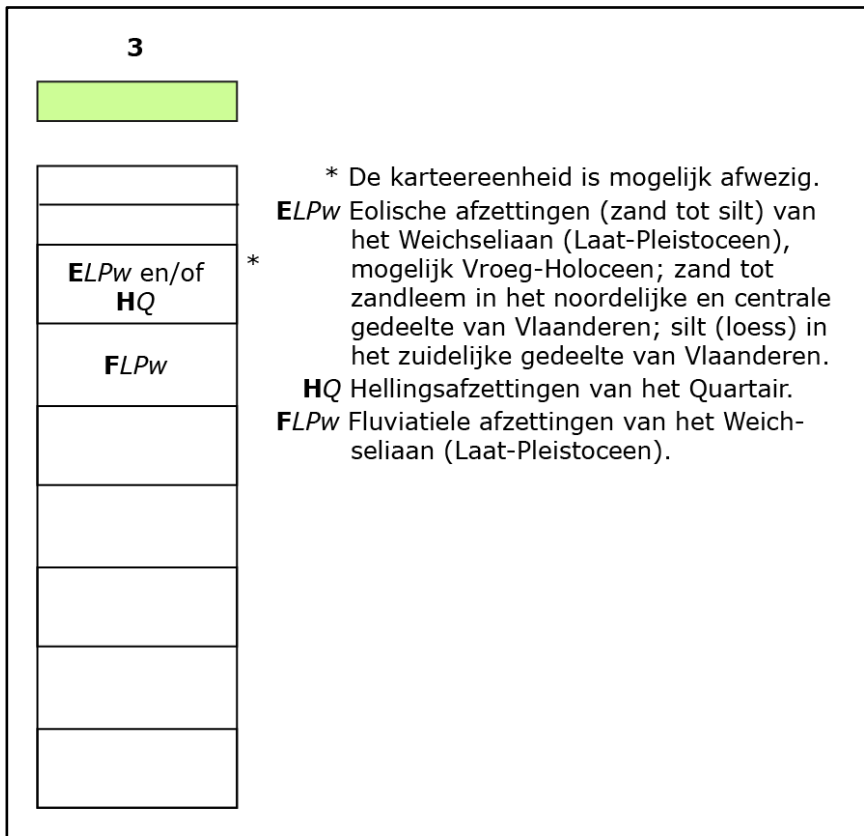
De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 16 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 17 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 18 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart - type 3 (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering⁶

Enkele archeologische vondsten op Wielsbeeks grondgebied wijzen op een bewoning die teruggaat tot de Steentijden. Bij het rechte trekken van de Leie in de jaren 1970 werd ter hoogte van de voormalige dorpskern een bijl van bruingrijze vuursteen uit de Late Steentijd opgegraven. Vermoedelijk namen Frankische inwijkelingen delen van het reeds in cultuur gebracht kouterland van hun voorgangers over, de droge gemakkelijk bewerkbare gronden aan de Leieoevers. Zo ontstonden los van elkaar bestaande landbouwgemeenschappen in de nabijheid van de Leie. Wellicht is ook de dorpsnaam van Frankische oorsprong. Lange tijd heeft men het voorvoegsel "wiel" verklaard in de betekenis van draaikolk of snel stromend water. Waarschijnlijker is het toponiem afkomstig van een persoonsnaam: "Wiel", "Wilo" of "Wille". Samen met het achtervoegsel wordt dit: "de beek van Wille".

De eerste vermelding van het toponiem "Wilesbecke" komt voor in 1075, wanneer Albertus de Wilesbecke wordt genoemd in een akte met betrekking tot de proosdij van Harelbeke. Een bron die de plaats Wielsbeke noemt is de Summa Satorum uit 1092, waarin bisschop Radbodus II van Doornik-Noyon opdracht geeft om het klooster van de Sint-Maartensabdij van Doornik weer op te richten. De kanunniken van de O.-L.-Vrouwekerk van Doornik schonken de opbrengsten van de altaren van o.m. "Vilesbeca" (Wielsbeke) en "Vivia" (Sint-Baafs-Vijve). Het altaarrecht en patronaatschap was door ene Erpulfus afgestaan aan de bisschop van Doornik-Noyon, die het aan de Sint-Maartensabdij van Doornik heeft geschonken. In 1141 wordt reeds het bestaan van een villa (grote landbouwuitbating) vermeld. In 1170 wordt voor het eerst de huidige vorm "Wielsbeke" gebruikt. Op burgerlijk-bestuurlijk vlak behoorde Wielsbeke tot het graafschap Vlaanderen, kasselrij Kortrijk, roede van Tielt. Het grondgebied van de huidige deelgemeente was doorheen het ancien régime verdeeld in diverse heerlijkheden, o.m. Ayshove (met foncier in Wielsbeke), Ten Broucke, van Ingelmunster, van Bauwede, van Bosterhout, ter Triest, van Meynaertstichele, burggraafschap van Vijve, etc. Vanouds behoort de parochie Wielsbeke tot het bisdom Doornik, dekenij Kortrijk (tot 1559).

Volgens Sanderus' Flandria Illustrata wordt in 1352 in de woning van ridder Michiel van Lembeke een kapel ter ere van 11.000 Maagden gesticht. Sommige bronnen situeren deze figuur als bewoner van het kasteel van Wielsbeke, andere vermoeden dat de kapel zich op de oude hoevesite "Hof ter Lembeek" bevond. Het leen en goed "Ten Broucke" was een heerlijkheid met lage rechtspraak, onder bevoegdheid van het Kasteel van Kortrijk en het Leenhof van Tielt. Ze had recht op een baljuw, onderbaljuw, sergeant en zeven schepenen, l.g. enkel bevoegd voor lage rechtspraak. Er waren vier achterlenen. De oudst gekende leenhouder in 1359 is Wouter van Harelbeke, enkele jaren later (1366) is het bezit al overgegaan op Johanne van Harelbeke. Via huwelijk gaat de heerlijkheid begin 15de eeuw over op Tristam Uuten Zwane, heer van Wakken. In 1484 geeft Filips Uuten Zwane het leen ten Broucke in pand aan Joris van Crombrugghe. Laatstgenoemde koopt de heerlijkheid in 1485. De Gentse familie de Crombrugghe (ook de la Douvie genoemd) bouwt er vermoedelijk een zomerresidentie. De heerlijkheid werd in leen gehouden van het Kasteel van Kortrijk en het Leenhof van Tielt.

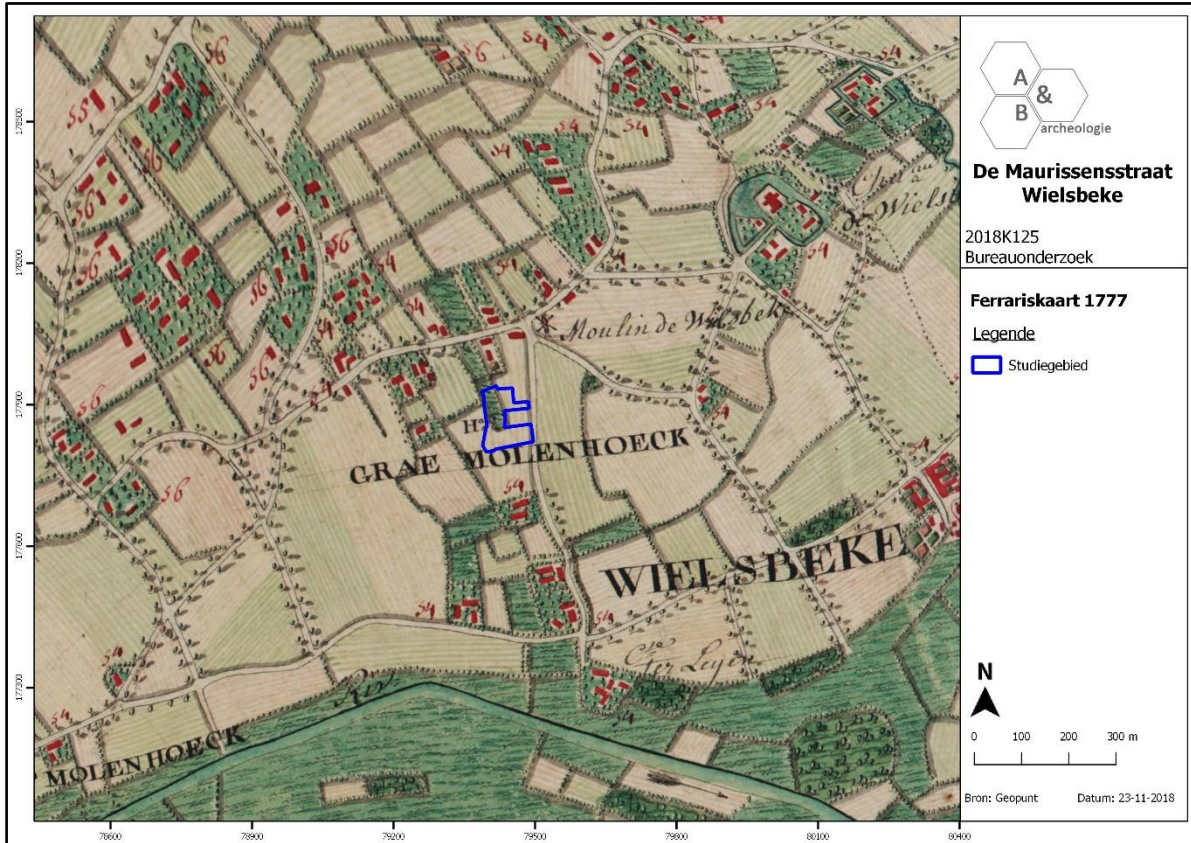
⁶ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2018: *Wielsbeke In Inventaris Onroerend Erfgoed*. Opgehaald van <https://inventaris.onroerenderfgoed.be> op 12/12/2018 en <https://nl.wikipedia.org/wiki/Wielsbeke>

De oudste Wielsbeekse kerkgeschiedenis is quasi onbekend, vermoed wordt dat een eerste kerkje langs de Leie gebouwd werd ca. 1400. Voorheen lag de kerk mogelijk op een andere plaats, bv. op de "Kokeldries", de oudste wijk in Wielsbeke. Een telling van de kasselrij Kortrijk uit 1469 verklaart dat de parochie 34 haarden telt, ca. 160 inwoners. Bij kerkelijke hervormingen in 1559 worden de bisdommen gesplitst. Voortaan behoren o.m. de parochies Wielsbeke en Sint-Baafs-Vijve tot het bisdom Gent, onder dekenij Tielt. De twee zusterparochies hadden lange tijd slechts één pastoor.

De oudste kaart die geraadpleegd kan worden betreft de Ferrariskaart uit de 18de eeuw. Op deze kaart bevindt het plangebied zich in een landelijk binnen gebied zonder bewoning. Bewoning situeert zich ten noorden en ten zuiden langsheen de wegen. De huidige de Maurissenstraat staat wel reeds gekarteerd. Iets verder ten noorden bevindt zich een molen. Het gebied wordt aangegeven als de 'Grae Molenhoeck'. Op de Atlas der Buurtwegen (1841) wordt aan de westelijke grens de 'Bonaerd beke' aangeduid. De kaart van Vandermaelen (1846-1854) toont een gelijkaardig, doch minder gedetailleerd beeld. De kaart van Popp (1842-1879) en de kaart van Vandermaelen (1846-1854) tonen in grote lijnen dezelfde perceelstructuur. Het terrein is nog steeds onbebouwd en in gebruik als landbouwgebied.

Op de topografische kaarten van 1862, 1883, 1910 en 1947 is geen bewoning te zien. Wel wordt een alluviale zone aangegeven langsheen de 'Bernaardbeek'.

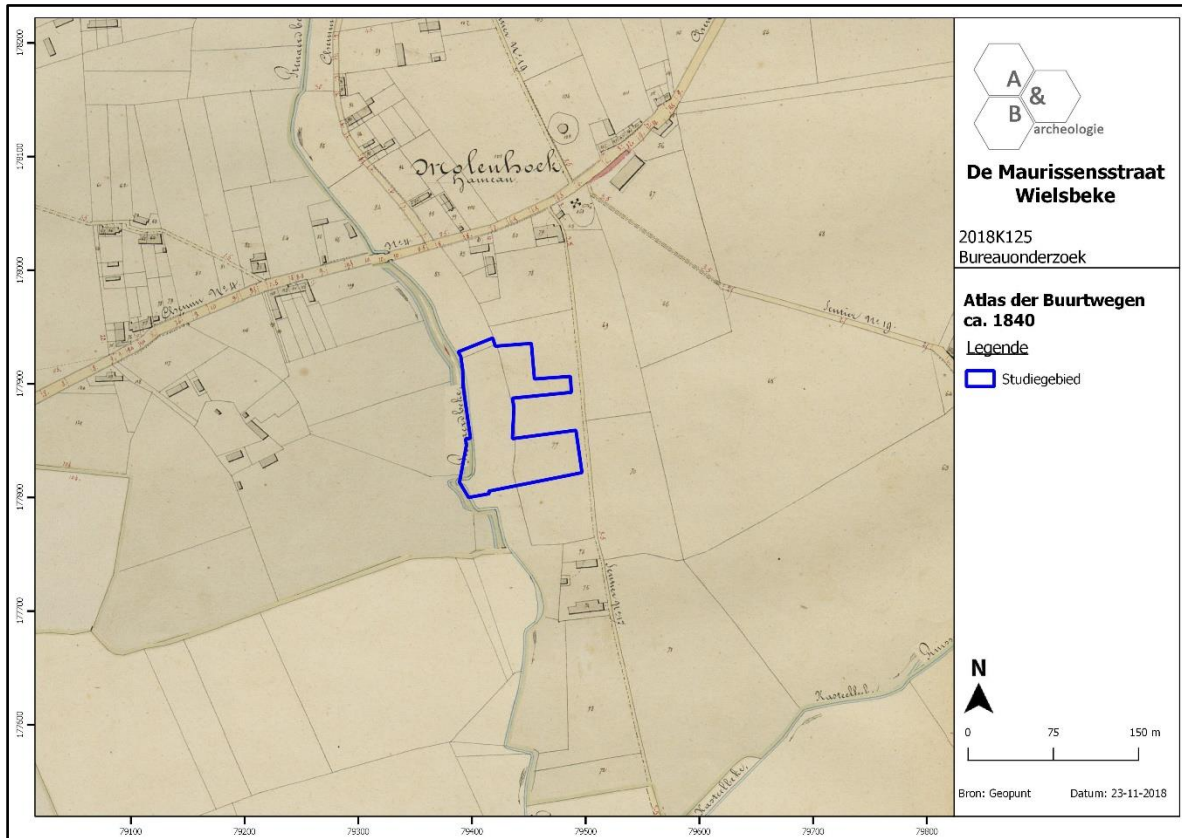
De vroegste luchtfoto betreft een orthofoto uit 1971. De kwaliteit en resolutie is vrij laag, maar toch is hierop te zien dat het noordelijke deel ingenomen wordt door enkele bijgebouwen, waaronder de huidige stalling en loods. Het zuidelijke deel is in gebruik als wei/akkerland. Ten oosten van het terrein zijn de eerste verkavelingen waar te nemen. Op de luchtfoto's van 1991, 2003 en 2018 blijft de situatie grotendeels ongewijzigd. Wel is duidelijk de verdere ontwikkeling te zien van het gebied rondom met grootschalige bouwprojecten (verkavelingen, industrie, ...).

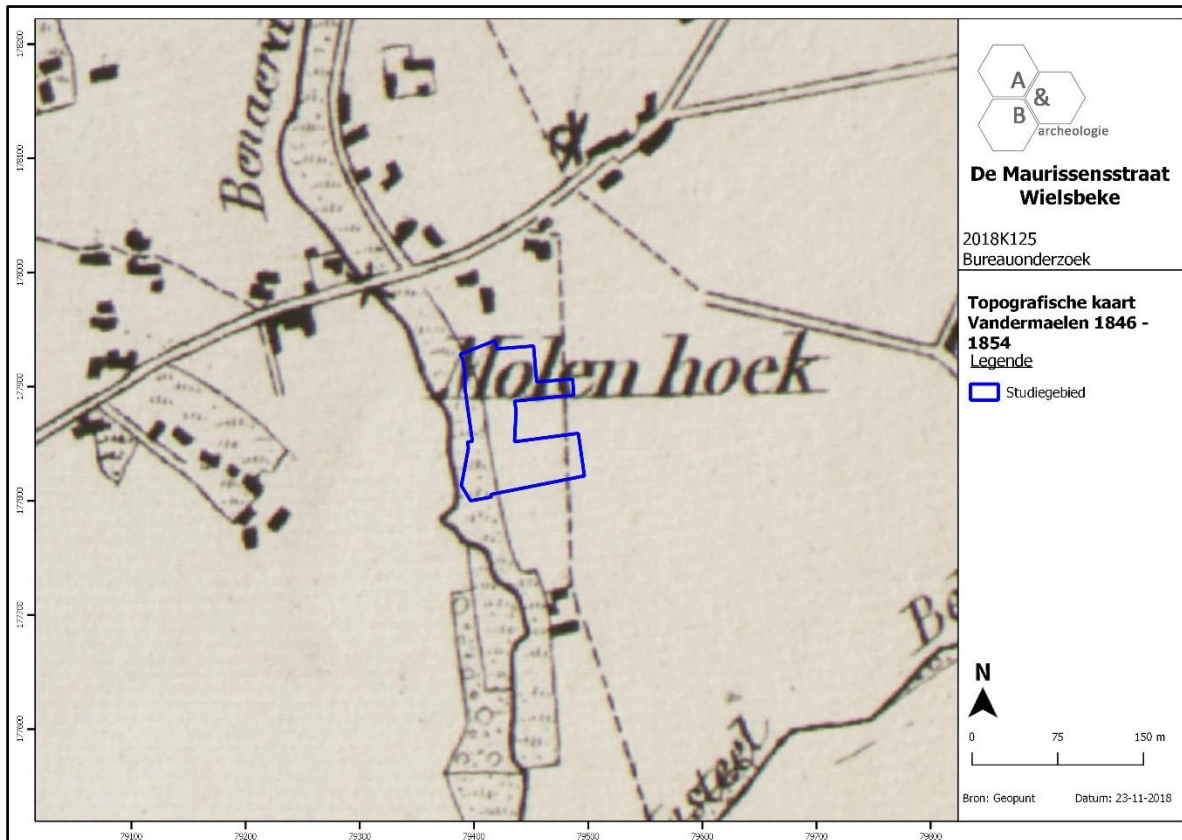
Figuur 19 Ruime uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).

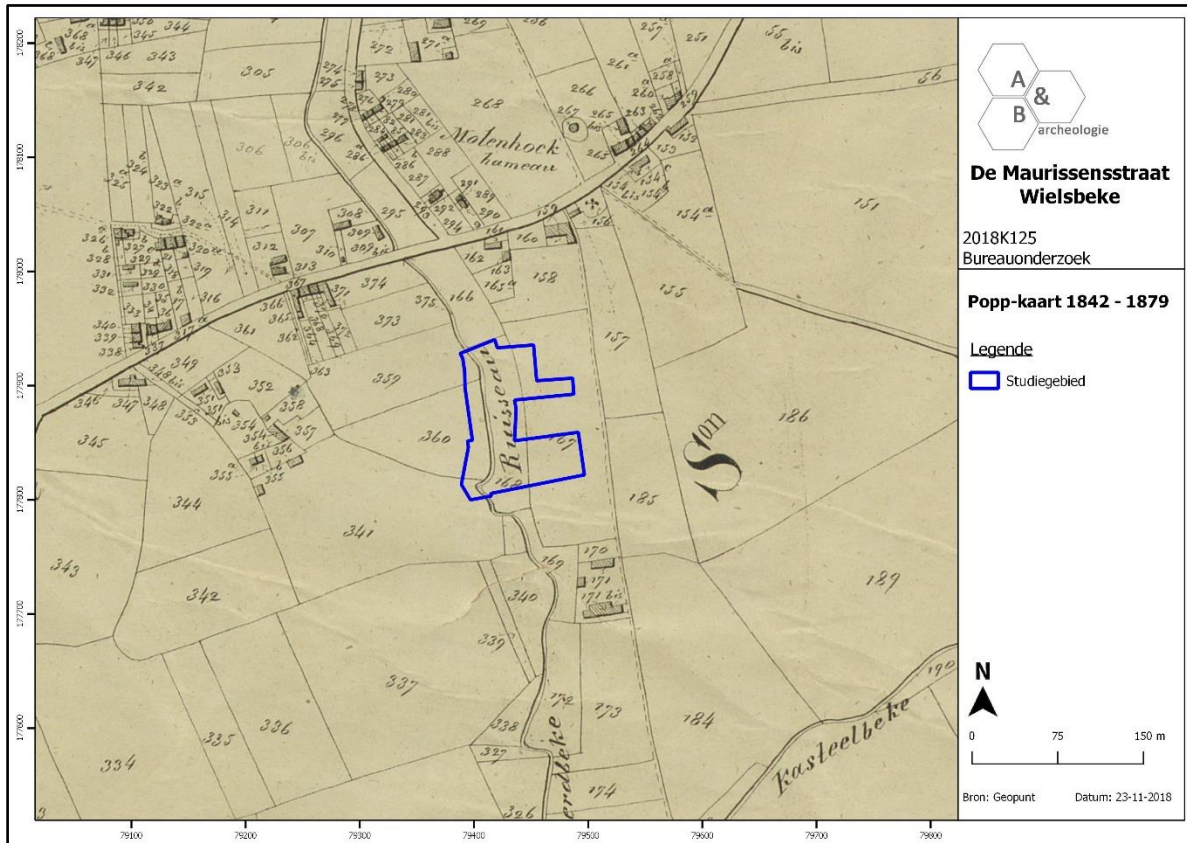
Figuur 20 Uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).

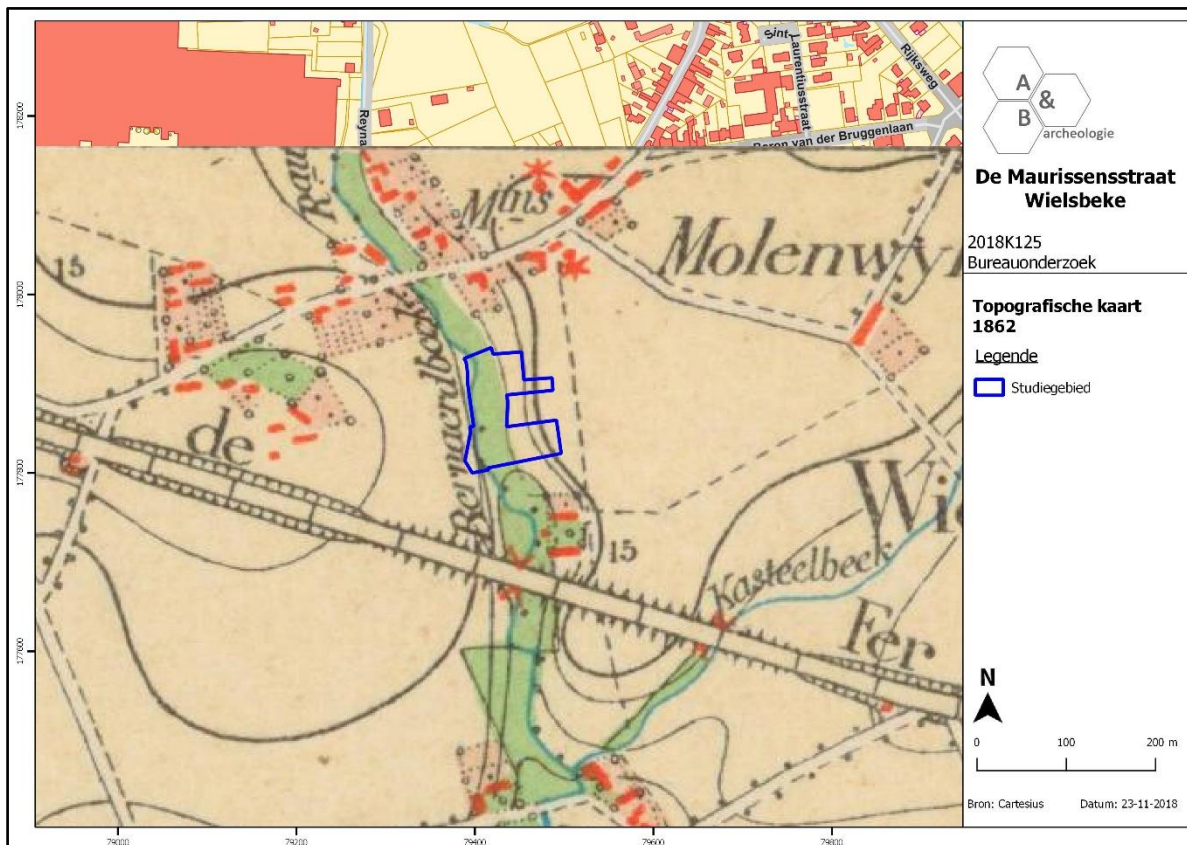
Figuur 21 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

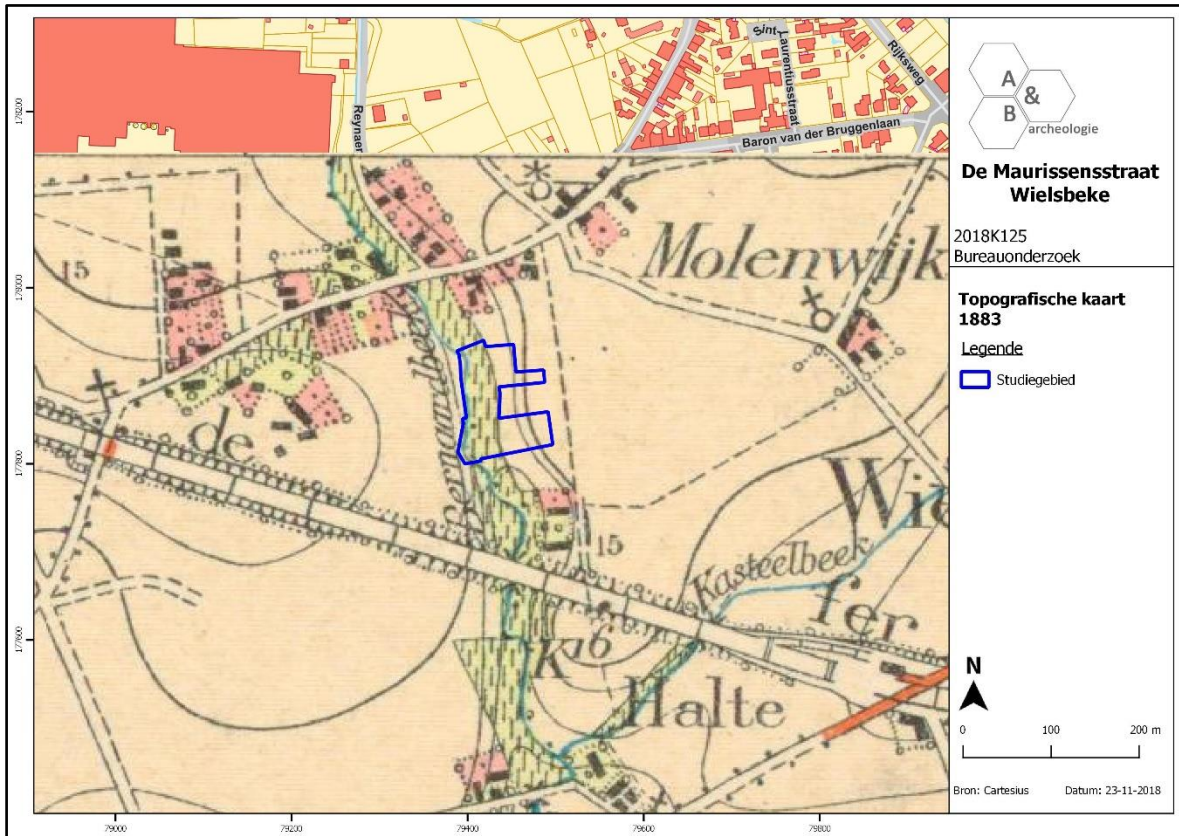
Figuur 22 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).

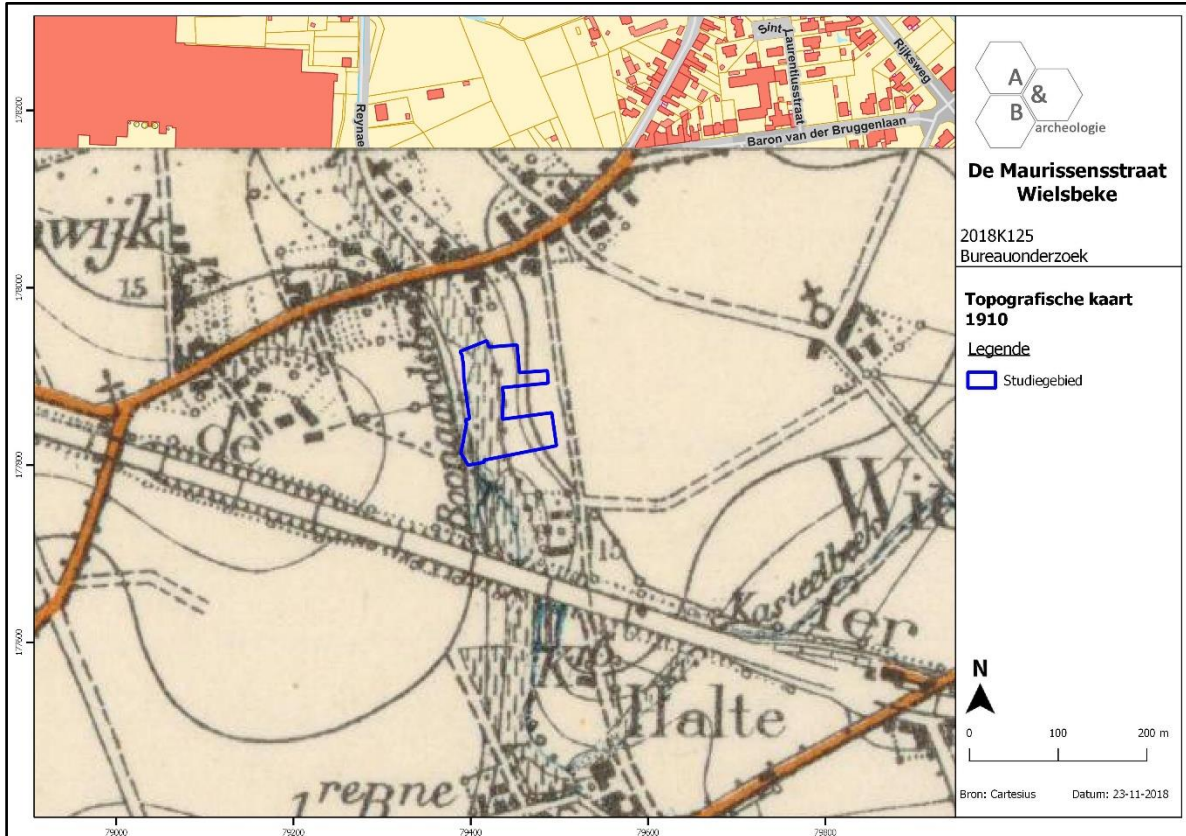
Figuur 23 Uitsnede uit de kaart van Popp (bron: geopunt.be).

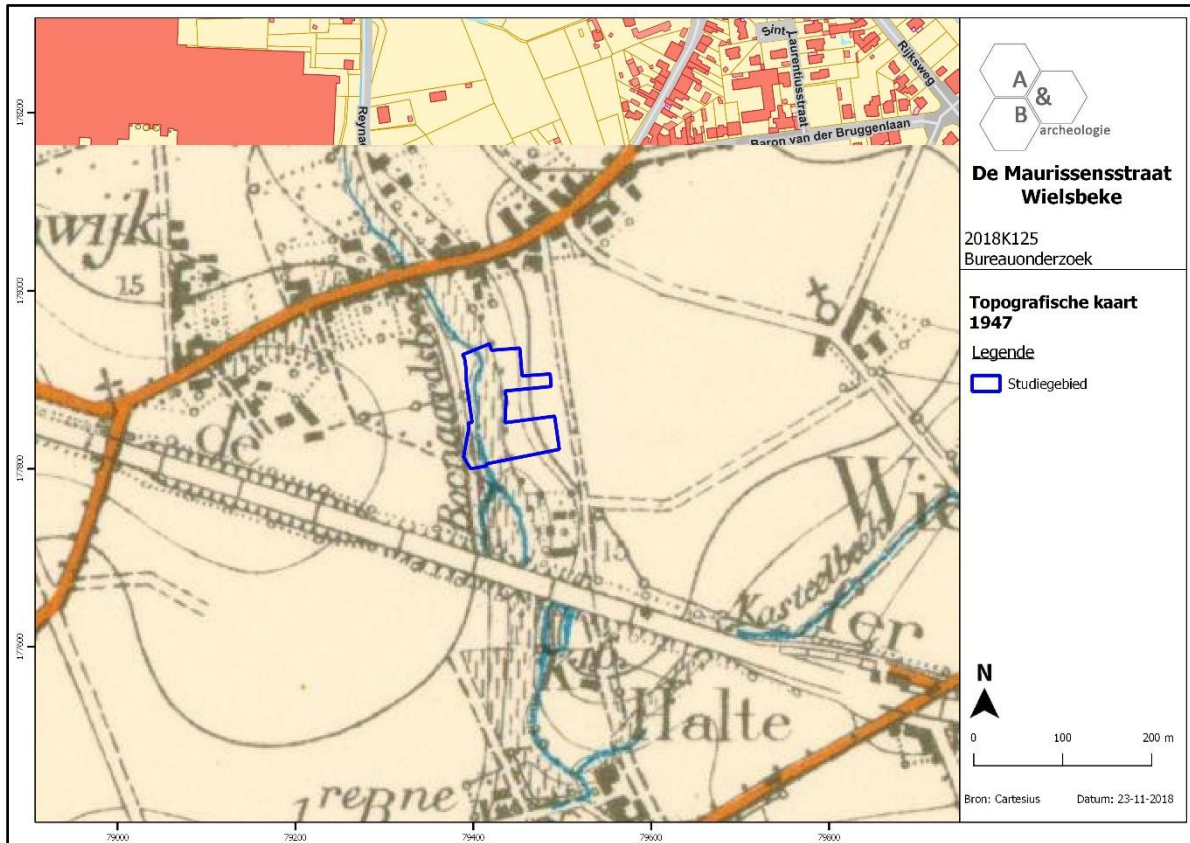
Figuur 24 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1862 (bron: cartesius.be en NGI).

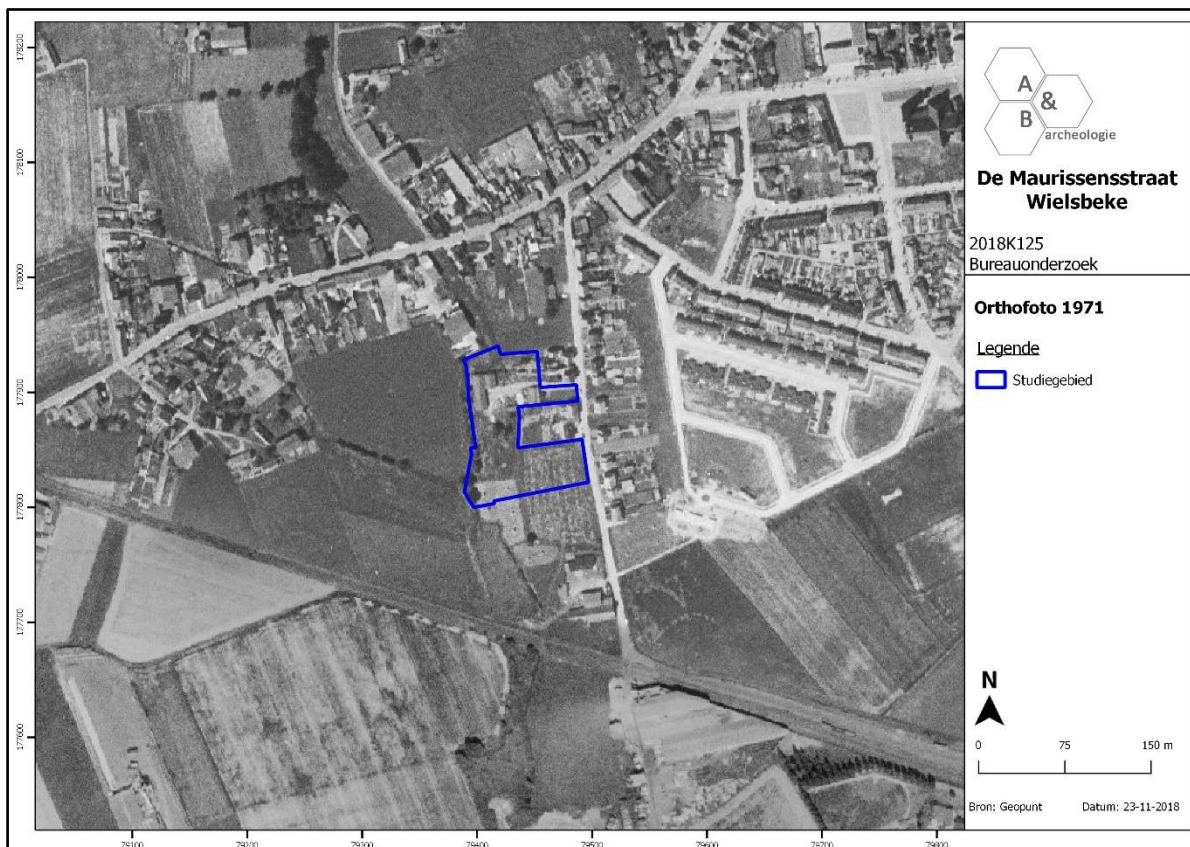
Figuur 25 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1883 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 26 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1910 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 27 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1947 (bron: cartesius.be en NGI).

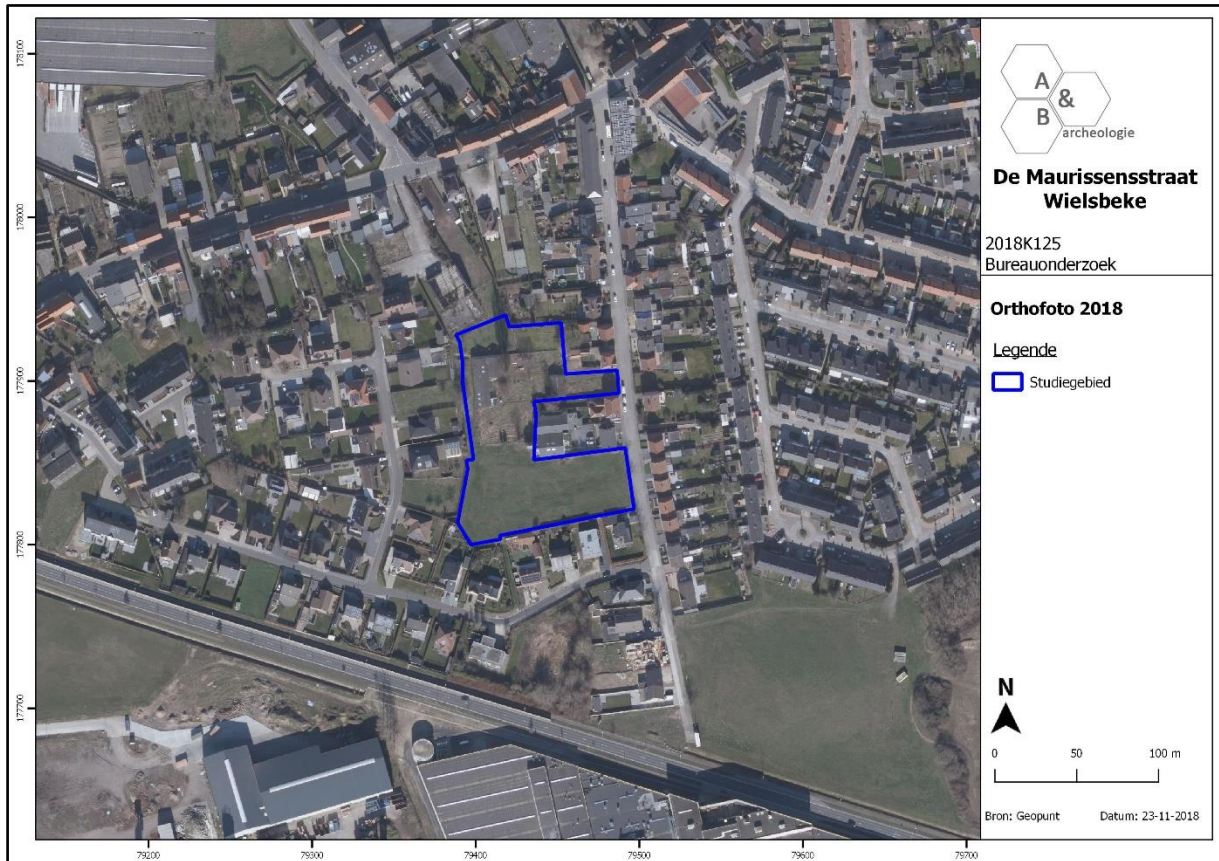
Figuur 28 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 29 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 30 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2003 (bron: geopunt.be).

Figuur 31 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2018 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

Op de Centrale Archeologische Inventaris worden in de omgeving van het projectgebied enkele sites aangegeven, die hiernavolgend besproken worden.

Twee opgravingen aan de Lobeekstraat⁷ en de Maurissenstraat⁸ leverden sporen op uit de bronstijd en de Romeinse periode. Uit de bronstijd dateren een drietal kringgreppels en sporen die wijzen op bewoning. Uit de Romeinse periode werden diverse brandrestengraven teruggevonden voorzien van bijgaven, alsook sporen van bewoning. De opgravingen wijzen duidelijk op een dense bewoning in de bronstijd en Romeinse periode. De sites situeren zich vlak ten zuidoosten van het plangebied. Landschappelijk en bodemkundig gezien komen deze op een gelijkaardig gebied voor.

Bij werkzaamheden aan de Leie werden vondsten aangetroffen uit de steentijd, ijzertijd en Romeinse periode (CAI ID 70260)⁹. De vondsten kwamen aan het licht bij het rechte trekken van de Leie en werden kort na de ontdekking mechanisch vernietigd. Mogelijk zou zich ook een kreek bevonden hebben die zou dateren uit de ijzertijd. Nog ten zuidwesten bevindt zich een laatmiddeleeuwse site met walgracht ter hoogte van de Munkenhofdreef en de Leie (CAI ID 74273). De gebouwen en een deel van de omgrachting zijn hierbij nog bewaard. Ook aan de Ter Lindenstraat bevindt zich een laatmiddeleeuwse site met walgracht (CAI ID 74272). Hiervan is de gracht niet meer bewaard. Nog ten zuidwesten bevindt zich de site aan de Splenterbeekstraat (CAI ID 76713)¹⁰. Binnen deze zone werden in eerste instantie proefsleuven aangelegd gevolgd door een opgraving in 2005. Hierbij werden diverse Romeinse brandrestengraven aangetroffen alsook bewoningssporen uit deze periode. Ook werd een hoofdgebouw en waterput uit de volle middeleeuwen opgegraven en onderzocht. Mogelijk werd ook een tweeschepig hoofdgebouw uit de vroege middeleeuwen aangesneden. Als laatste werden enkele silexartefacten teruggevonden in een secundaire positie. Recent werd een bijkomende opgraving uitgevoerd in deze zone waarbij sporen aangetroffen werden van een vroegmiddeleeuws woonerf (gebouwen, waterputten, erfgreppels, ...) ¹¹.

Verder ten westen van het terrein werden bij de bouw van een ontmoetingscentrum aan de Laurierstraat in Ooigem sporen teruggevonden uit de late ijzertijd (CAI ID 77049). Het gaat onder meer om een houtskoolrijke kuil en enkele losse fragmenten van dakpannen uit een latere periode. In het centrum van Ooigem bevindt zich de Sint-Brixiuskerk (CAI ID 76513). In de kerk werden fragmenten gevonden van Romeinse dakpannen, maalstenen in arkose en eifelbasalt en stukken Doornikse kalksteen. Daarnaast werden scherven uit de laat-Karolingische periode vastgesteld samen met roodbeschilderd aardewerk uit de volle middeleeuwen. Het eerste stenen kerkje zou dateren uit het begin van de 13de eeuw, gebouwd bovenop een oudere begraafplaats. Ooigem zelf wordt reeds vermeld in een oorkonde uit het midden van de 11de eeuw. Het archeologisch onderzoek bestond uit een controle van werkzaamheden door Despriet in 1982¹².

⁷ Vanhoutte conceptversie 2018

⁸ Beke et al. 2017

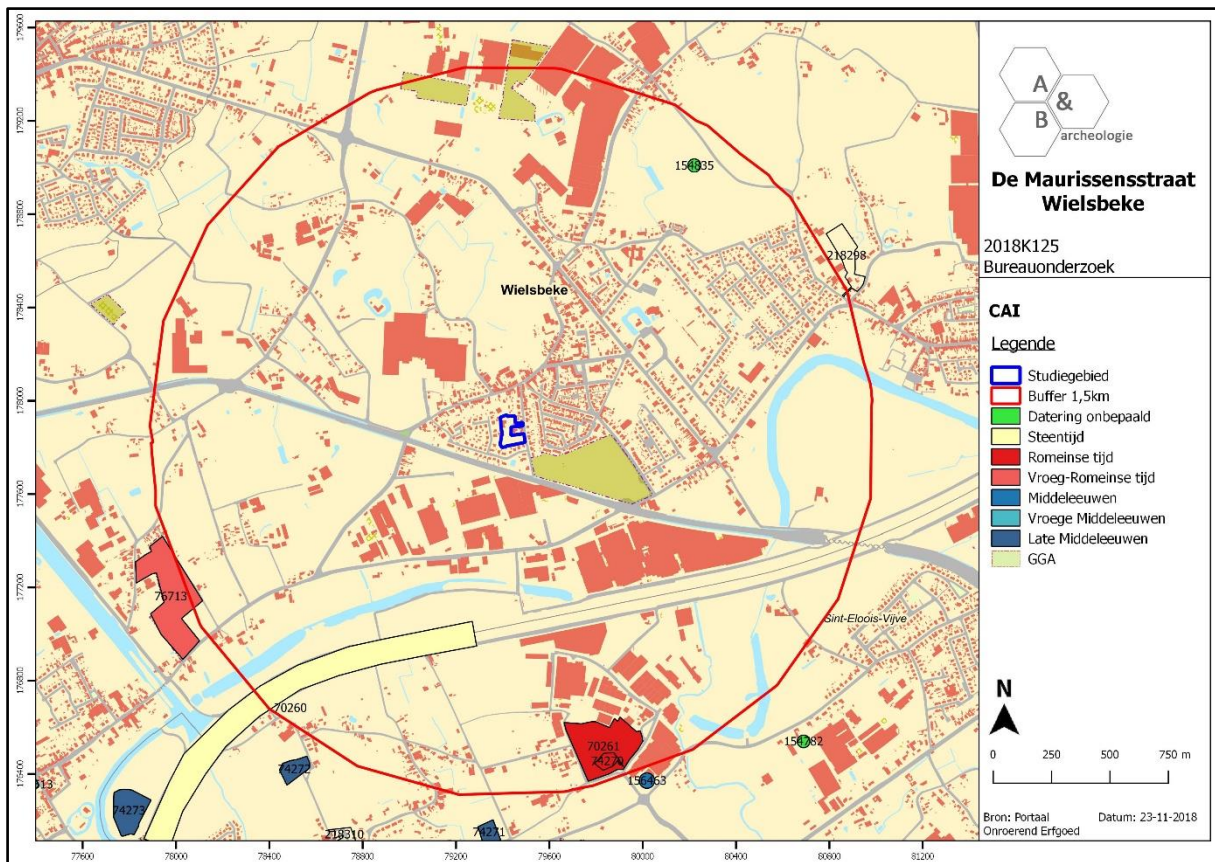
⁹ Despriet 1975

¹⁰ Horne 2006

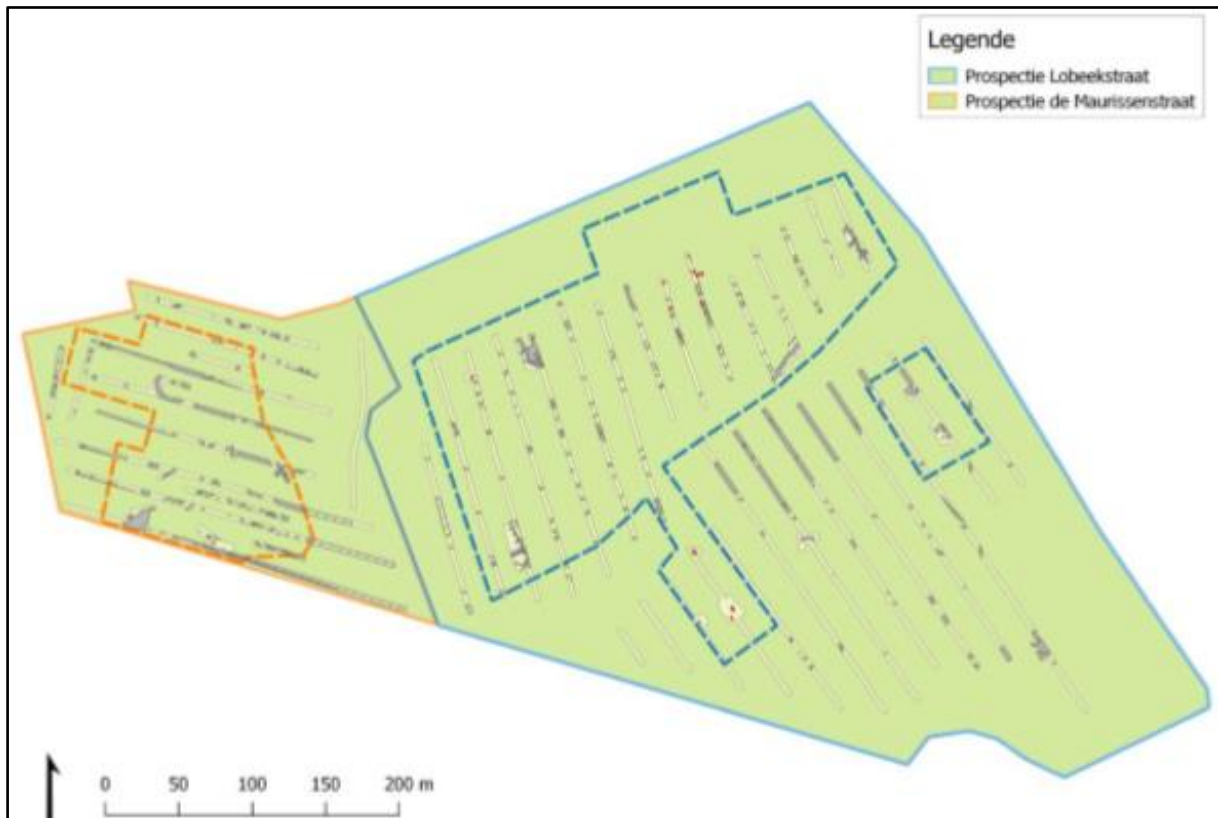
¹¹ Acke et al. 2018

¹² Despriet 1982

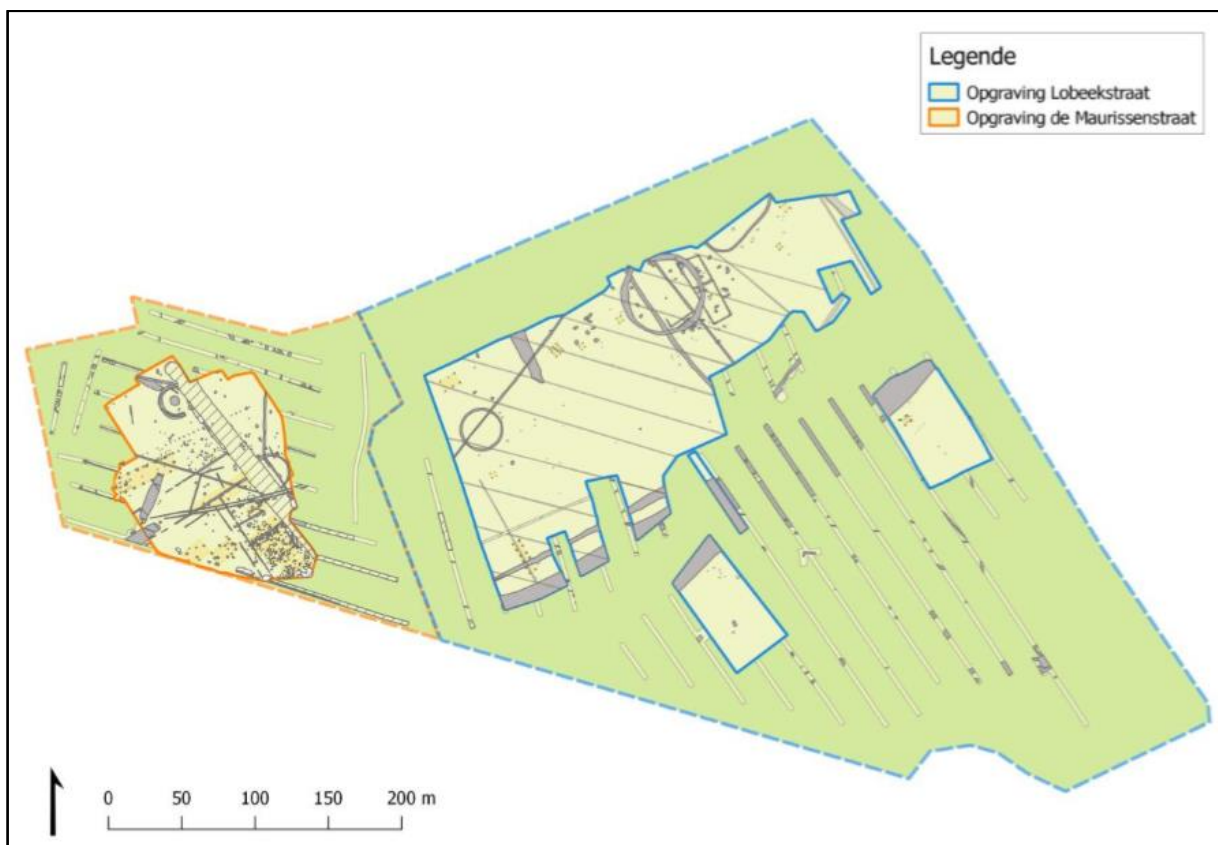
Het archeologisch kader geeft een hoog archeologisch potentieel aan voor het plangebied. Vlak ten zuidoosten werden twee opgravingen uitgevoerd aan de Lobeekstraat en de Maurissenstraat waarbij sporen uit de bronstijd en Romeinse periode werden aangetroffen, zowel bewoningssporen als funeraire sporen. Mogelijk strekken deze sites zich verder uit in noordwestelijke richting ter hoogte van het plangebied. De aanwezigheid voor *in situ* steentijdartefacten is hoog, gezien de landschappelijke en topografische ligging, meer bepaald aan de overgangszone van droge gronden naar een beekvallei. De resultaten van het eerder onderzoek aan de Lobeekstraat en de Maurissenstraat, waarbij weliswaar silexartefacten in een secundaire positie werden teruggevonden, tonen menselijk aanwezigheid aan in de steentijd.

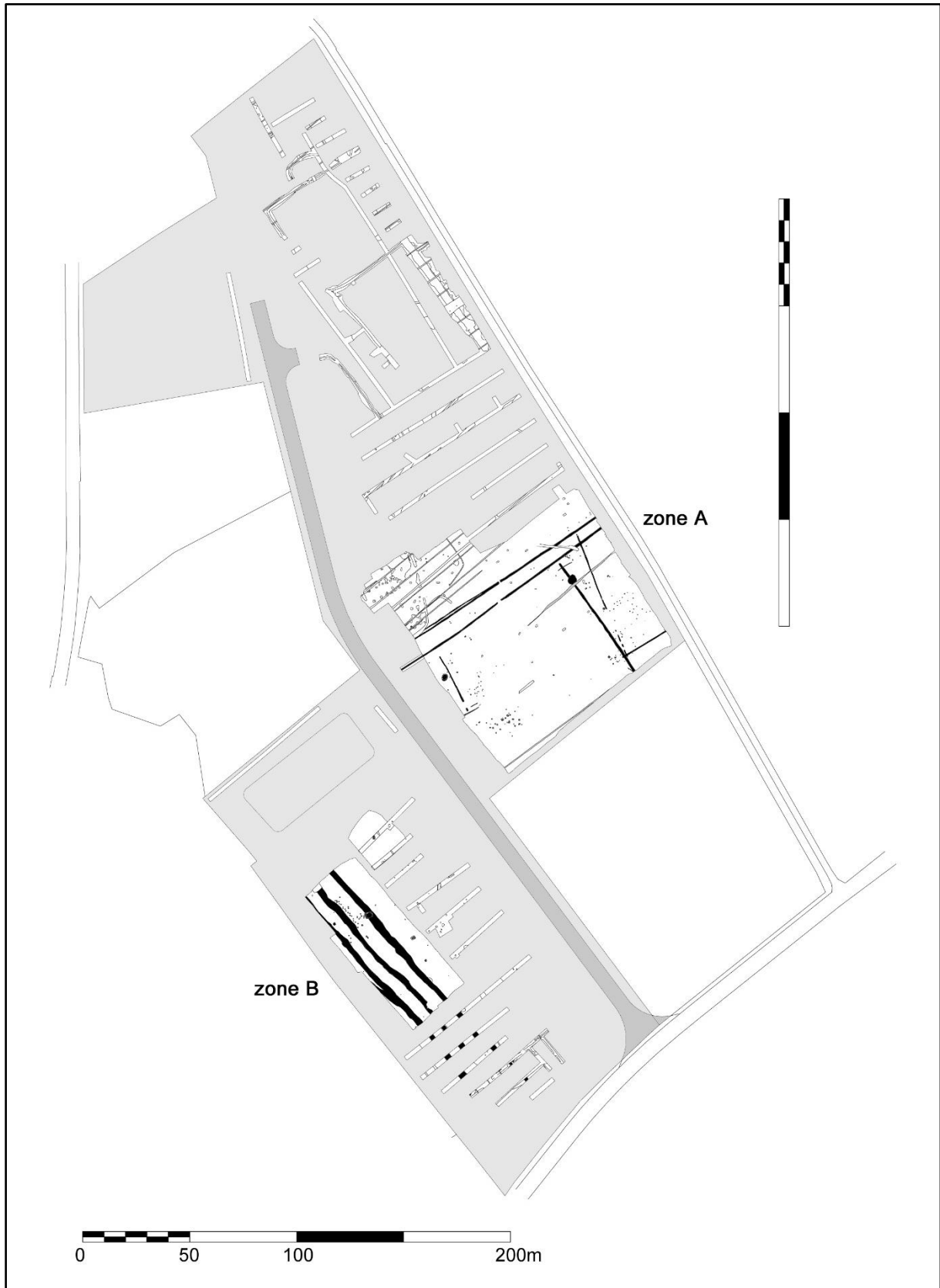
Figuur 32 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

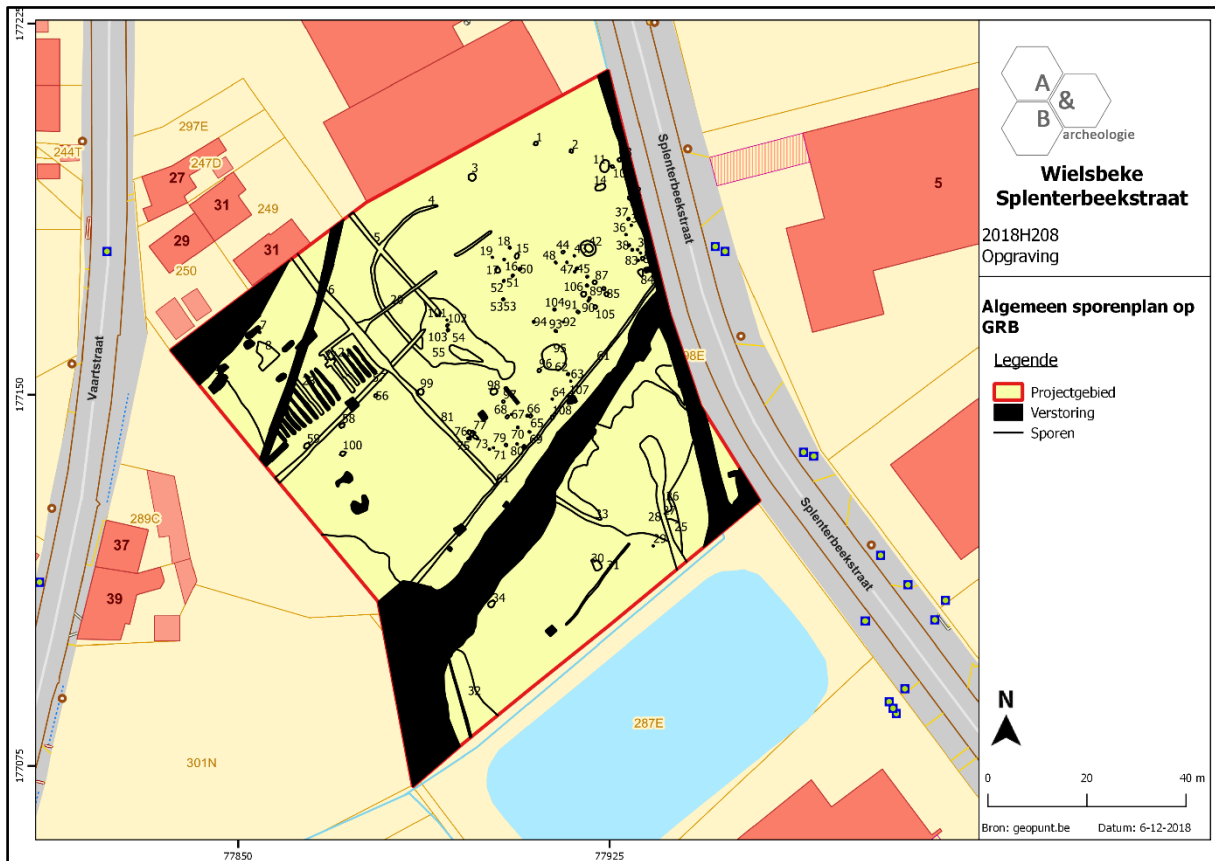
Figuur 33 Aanduiding van de twee opgravingszones aan de Lobeeekstraat (blauw) en de Maurissenstraat (bruin) (bron: Beke 2017).

Figuur 34 Zicht op de opgravingsplannen van Wielsbeke de Maurissenstraat en Lobeeekstraat (bron: Beke 2017).

Figuur 35 Allesporenkaart van de opgravingen aan de Splenterbeekstraat (kaart aangereikt door Johan Hoorne).

Figuur 36 Grondplan van de opgraving aan de Splenterbeekstraat (bron: Acke et al. 2018).

Figuur 37 Kringgreppel uit de bronstijd aangetroffen in Wielsbeke aan de Lobeekstraat (sfeerbeeld – bron: Monument Vandekerckhove nv.).

Figuur 38 Zicht op de bijgaven meegegeven in een Romeins brandrestengraf (Wielsbeke – Lobeekstraat – bron: Monument Vandekerckhove nv.).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van de bureaustudie kan volgend verwachtingspatroon vooropges teld worden:

- Op basis van de 18de-, 19de- en 20ste-eeuwse cartografische bronnen kan gesteld worden dat geen bewoning aanwezig was binnen de grenzen van het plangebied. Het terrein is tijdens deze periode in gebruik als landbouwgebied. Pas in de 2de helft van de 20ste eeuw worden enkele bijgebouwen opgetrokken in het noordelijke deel, waarvan heden ten dage nog een stalling en loods aanwezig is.

- Voor de periode voor de 18de eeuw zijn geen bronnen beschikbaar waardoor de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet kan gestaafd worden.

- Het volledige plangebied heeft een oppervlakte van ca. 9487m² groot. In het noordelijke deel kunnen enige verstoringen verwacht worden ter hoogte van de stalling en loods. Ook toont het Digitaal Hoogtemodel in deze zone scherpe niveauverschillen aan die te wijten zijn aan menselijke handelingen. In het noordelijke deel zijn bovendien enkele diepe ingesneden grachten aanwezig. In het zuidelijke deel, dat steeds in gebruik is gebleven als weiland, zijn geen zichtbare bodemingrepen waargenomen.

- De geplande werken omvatten een ruime verkaveling met interne wegen, nutsvoorzieningen, ... en impliceren een volledig verstoring van het bodemarchief en bijgevolg het mogelijke archeologische erfgoed.

- Het archeologisch kader geeft een hoog archeologisch potentieel aan voor het plangebied. Vlak ten zuidoosten werden twee opgravingen uitgevoerd aan de Lobeekstraat en de Maurissenstraat waarbij sporen uit de bronstijd en Romeinse periode werden aangetroffen, zowel bewoningssporen als funeraire sporen. Mogelijk strekken deze sites zich verder uit in noordwestelijke richting ter hoogte van het plangebied. De aanwezigheid voor *in situ* steentijdartefacten is hoog, gezien de landschappelijke en topografische ligging, meer bepaald aan de overgangszone van droge gronden naar een beekvallei. De resultaten van het eerder onderzoek aan de Lobeekstraat en de Maurissenstraat, waarbij weliswaar silixartefacten in een secundaire positie werden teruggevonden, tonen menselijk aanwezigheid aan in de steentijd.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer 'verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem' (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een

archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een 'vooronderzoek met ingreep in de bodem' (verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsluven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

Het volledige plangebied zal verkaveld worden, maar er zijn nog geen concrete inrichtingsplannen beschikbaar. Gezien de grootte van de site, kan uitgegaan worden van een groot aantal te ontwikkelen loten en een interne wegenis. Aangezien er nog geen concrete plannen beschikbaar zijn, en dus ook geen zones gekend zijn waar geen werken zullen plaatsvinden, moet op dit moment rekening gehouden worden met een maximale verstoring van het volledige plangebied: het bouwrijp maken van het terrein, allerhande werfverkeer, het optrekken van de woningen, het aanleggen van wegenis, nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites. Daarnaast dient in eerste instantie het terrein bouwrijp gemaakt te worden waarbij de aanwezige begroeiing, stalling en loods verwijderd moet worden.

De geplande werken zullen een nefaste impact hebben op het bodemarchief en bijgevolg op het archeologische erfgoed over het volledige plangebied. Het archeologisch kader geeft een hoog archeologisch potentieel aan voor de steentijd tot en met de middeleeuwen. De sporen en structuren uit de Bronstijd en de Late IJzertijd/Romeinse periode die aangetroffen werden bij het eerder archeologisch onderzoek kunnen verwacht worden in het plangebied. Daarnaast zijn in de ruimere omgeving nog diverse sites aanwezig die sporen en vondsten opleverden uit de steentijd, de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren.

3.3. Verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

- Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites.

In dit geval is deze onderzoeksmethode noodzakelijk om uit te voeren. Een deel van het plangebied wordt niet ingekleurd op de bodemkaart en is dus ongekend. Daarnaast is het plangebied gelegen op de overgangszone van droge gronden naar een beekvallei, waarbij via geomorfologische processen, zoals afdekking, archeologische niveaus goed bewaard kunnen zijn. Daarnaast kan op die manier ook de bodemopbouw exacter in kaart worden gebracht. Indien een ouder afgedekt loopniveau bewaard is ter hoogte van het plangebied, kan dit een aanwijzing zijn dat eventuele steentijdsites bewaard zijn. Het voorstel voor het landschappelijk bodemonderzoek, door middel van boringen, wordt in het programma van maatregelen verder uitgewerkt en verduidelijkt.

- Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Ook kent deze methode haar nut bij het opsporen van explosieven. Onder dit type onderzoek vallen verschillende opsporingstechnieken: magnetometrie, weerstandsmetingen, grondradar enz.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Veldkarteringen metaaldetectie

Bij een veldkartering of oppervlakteprospectie wordt een visuele inspectie gedaan van het terreinoppervlak voor de aanwezigheid van archeologisch vondstmateriaal, zoals aardewerk of silexartefacten. Metaaldetectie betreft het opsporen van metalen voorwerpen door middel van een metaaldetector. De toplaag, ca. 20cm diep, wordt hierbij afgezocht door middel van parallelle looplijnen met of zonder een bepaalde tussenafstand.

In dit geval zijn beide onderzoeksmethodes niet zinvol om uit te voeren en kunnen dus buiten beschouwing genomen worden. Er zijn geen aanwijzingen voor sites, zoals kampen of slagvelden, die zich manifesteren in de teelaarde door middel van mobiele artefacten (*ferro* en *non-ferro*).

3.4. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem

- Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel om archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Via de boringen kunnen begraven niveaus teruggevonden worden waarin zich bv. *in situ* steentijdartefacten kunnen bevinden. De boringen worden volgens een bepaald grid met optimale spreiding opgesteld.

In dit geval is deze onderzoeksmethode mogelijk van toepassing als blijkt dat er tijdens de landschappelijke boringen vastgesteld wordt dat er mogelijk steentijdsites aanwezig kunnen zijn. De te volgen strategie en methodiek hangt bijgevolg af van de landschappelijke boorresultaten.

- Proefputten in functie van steentijd artefactensites

Het doel van proefputten in functie van steentijd artefactensites is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

In dit geval is deze onderzoeksmethode mogelijk van toepassing als blijkt dat er tijdens de archeologische boringen vastgesteld wordt dat er steentijdsites aanwezig kunnen zijn. De te volgen strategie en methodiek hangt bijgevolg af van de archeologische boorresultaten.

- Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.¹³

Gezien de aard van de site, de geplande werken en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk om archeologische sites met grondsporen op te sporen. Deze proefsleuven moeten aangelegd worden na het uitvoeren van de landschappelijke boringen (en na een eventueel archeologisch booronderzoek en/of steentijd proefputtenonderzoek). Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen.

¹³ HANECA et al. 2016.

3.5. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Op basis van de 18de-, 19de- en 20ste-eeuwse cartografische bronnen kan gesteld worden dat geen bewoning aanwezig was binnen de grenzen van het plangebied. Het terrein is tijdens deze periode in gebruik als landbouwgebied. Pas in de 2de helft van de 20ste eeuw worden enkele bijgebouwen opgetrokken in het noordelijke deel, waarvan heden ten dage nog een stalling en loods aanwezig is. Het archeologisch kader geeft een hoog archeologisch potentieel aan voor het plangebied. Vlak ten zuidoosten werden twee opgravingen uitgevoerd aan de Lobeekstraat en de Maurissenstraat waarbij sporen uit de bronstijd en Romeinse periode werden aangetroffen, zowel bewoningssporen als funeraire sporen. Mogelijk strekken deze sites zich verder uit in noordwestelijke richting ter hoogte van het plangebied. De aanwezigheid voor *in situ* steentijdartefacten is hoog, gezien de landschappelijke en topografische ligging, meer bepaald aan de overgangszone van droge gronden naar een beekvallei. De resultaten van het eerder onderzoek aan de Lobeekstraat en de Maurissenstraat, waarbij weliswaar silexartefacten in een secundaire positie werden teruggevonden, tonen menselijk aanwezigheid aan in de steentijd.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Het volledige plangebied heeft een oppervlakte van ca. 9487m² groot. In het noordelijke deel kunnen enige verstoringen verwacht worden ter hoogte van de stalling en loods. Ook toont het Digitaal Hoogtemodel in deze zone scherpe niveauverschillen aan die te wijten zijn aan menselijke handelingen. In het noordelijke deel zijn bovendien enkele diepe ingesneden grachten aanwezig. In het zuidelijke deel, dat steeds in gebruik is gebleven als weiland, zijn geen zichtbare bodemingrepen waargenomen.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Er zijn landschappelijke factoren aanwezig die een invloed kunnen hebben op de gaafheid. Het plangebied is gelegen op de overgangszone van droge gronden naar een beekvallei. Mogelijk kunnen via geomorfologische processen, zoals afdekkingen, archeologische niveau(s) goed bewaard zijn. Bovendien kan gesteld worden dat de aangetroffen sporen bij de opgravingen aan de Lobeekstraat en de Maurissenstraat goed bewaard waren.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Het volledige plangebied zal verkaveld worden, maar er zijn nog geen concrete inrichtingsplannen beschikbaar. Gezien de grootte van de site, kan uitgegaan worden van een groot aantal te ontwikkelen loten en een interne wegenis. Aangezien er nog geen concrete plannen beschikbaar zijn, en dus ook geen zones gekend zijn waar geen werken zullen plaatsvinden, moet op dit moment rekening gehouden worden met een maximale verstoring van het volledige plangebied: het bouwrijp maken van het terrein, allerhande werfverkeer, het optrekken van de woningen, het aanleggen van wegenis, nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites. Daarnaast dient in eerste instantie het terrein bouwrijp gemaakt te worden waarbij de aanwezige begroeiing, stalling en loods verwijderd moet worden.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. Echter gezien de omliggende site is er een hoge kans op het aantreffen van archeologische sporen en/of vondsten uit de steentijd, de bronstijd en de Romeinse periode, zowel in de vorm van bewoningssporen als funeraire sporen.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Het verder vooronderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject. De geplande werken worden pas ontwikkeld onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning, waardoor het economisch niet aan te raden is voorafgaand al kosten te investeren voor een sleuvenonderzoek.

In eerste instantie dient een landschappelijk booronderzoek te gebeuren op het zuidelijke perceel, waarbij verspreid over het terrein een aantal boringen worden uitgevoerd. Indien blijkt dat bij dit onderzoek archeologische niveaus met potentieel voor steentijdsites bewaard zijn op een deel of over het volledige terrein, dient een verder verkennend archeologisch booronderzoek te gebeuren. Deze onderzoeksvorm valt onder een vooronderzoek met ingreep in de bodem. Dit onderzoek bestaat uit een boorpuntenraster, waarbij de parallelle raaien 10m uit elkaar staan en de boorpunten op de boorraai 12m uit elkaar. De keuze van het boorgrid is gebaseerd op basis van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek. Het opgeboorde residu dient uitgezeefd te worden en gecontroleerd op de aanwezigheid van silexartefacten. Op de locatie waar er *in situ* steentijdartefacten vastgesteld werden, dient ofwel een verder vooronderzoek gericht op steentijd te gebeuren om de site beter te kunnen afbakenen (door middel van waarderend archeologisch booronderzoek en/of proefputten in functie van steentijd artefactensites), ofwel kan er direct worden overgegaan naar een opgraving indien er voldoende gegevens voorhanden zijn voor het opmaken van een programma van maatregelen hiervoor.

De tweede fase bestaat uit een proefsleuvenonderzoek. Deze fase kan volgen na het landschappelijk booronderzoek, indien de resultaten hiervan negatief zijn. Het proefsleuvenonderzoek heeft als doel om het archeologisch potentieel van het terrein in kaart te brengen. Zijn er archeologische sporen aanwezig? Behoren deze tot één of meerdere periodes? Daarnaast is het ook belangrijk om de verstoringsgraad in kaart te brengen. Zijn de sporen goed bewaard? Kunnen er verstoringszones afgebakend worden? Kunnen de resultaten gekoppeld worden aan het eerder uitgevoerd onderzoek? Afsluitend is het belangrijk om alle gegevens samen te beschouwen om zodoende een uitspraak te kunnen doen over het potentieel van het terrein. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen.

De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

Het terrein, gelegen in Wielsbeke, bevindt zich ter hoogte van de Maurissenstraat ter hoogte van de woningen met huisnummer 28 tot 34. Het plangebied, met een oppervlakte van ca. 9487m², situeert zich tussen de Lijsterlaan in het westen, de Merellaan in het zuiden en de Maurissenstraat in het oosten. Iets verder naar het zuiden bevindt zich de Expressweg tussen Waregem en Ingelmunster. De westelijke grens wordt gevormd door de Boonaardsbeek. Het terrein is grotendeels in gebruik als weiland en/of braakliggend gebied. In het noorden bevindt zich nog een kleine stalling van 135m² en een loods van ca. 440m². Beide structuren hebben een beperkte impact in de bodem. Kadastraal gezien kan het terrein teruggevonden worden op: Wielsbeke, afdeling 1, sectie C, percelen 167B2 (deel), 167V2 (deel), 168K, 168L, 168M en 167A3.

Binnen de grenzen van het plangebied worden vier bodemtypes aangegeven. Het noordelijke deel staat aangegeven als een OB-type of een zone die bebouwd is of waar geen informatie beschikbaar is. Het zuidoostelijke deel staat gekarteerd als type sPcc. Een sPcc-bodem wordt omschreven als een matig droge lichte zandleembodem met een sterk gevlekte en verbrokkelde textuur B-horizont waarbij zand voorkomt op geringe diepte, ondieper dan 75cm. Aan de westelijke rand staat een Pccz-bodem gekarteerd. Bij deze bodem worden de sedimenten lichter of grover in de diepte (z). Nog aan de westelijke grens van het plangebied staat de Lep-bodem aangegeven. Deze bodem, die ook overeenkomt met het stromingsgebied van de Boonaardsbeek, kenmerkt zich als een natte zandleembodem zonder profiel.

Op basis van de 18de-, 19de- en 20ste-eeuwse cartografische bronnen kan gesteld worden dat geen bewoning aanwezig was binnen de grenzen van het plangebied. Het terrein is tijdens deze periode in gebruik als landbouwgebied. Pas in de 2de helft van de 20ste eeuw worden enkele bijgebouwen opgetrokken in het noordelijke deel, waarvan heden ten dage nog een stalling en loods aanwezig is. Het archeologisch kader geeft een hoog archeologisch potentieel aan voor het plangebied. Vlak ten zuidoosten werden twee opgravingen uitgevoerd aan de Lobeekstraat en de Maurissenstraat waarbij sporen uit de bronstijd en Romeinse periode werden aangetroffen, zowel bewoningssporen als funeraire sporen. Mogelijk strekken deze sites zich verder uit in noordwestelijke richting ter hoogte van het plangebied. De aanwezigheid voor *in situ* steentijdartefacten is hoog, gezien de landschappelijke en topografische ligging, meer bepaald aan de overgangszone van droge gronden naar een beekvallei. De resultaten van het eerder onderzoek aan de Lobeekstraat en de Maurissenstraat, waarbij weliswaar silexartefacten in een secundaire positie werden teruggevonden, tonen menselijk aanwezigheid aan in de steentijd.

Het volledige plangebied zal verkaveld worden, maar er zijn nog geen concrete inrichtingsplannen beschikbaar. Gezien de grootte van de site, kan uitgegaan worden van een groot aantal te ontwikkelen loten en een interne wegenis. Aangezien er nog geen concrete plannen beschikbaar zijn, en dus ook geen zones gekend zijn waar geen werken zullen plaatsvinden, moet op dit moment rekening gehouden worden met een maximale verstoring van het volledige plangebied: het bouwrijp maken van het terrein, allerhande werfverkeer, het optrekken van de woningen, het aanleggen van wegenis, nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel

aanwezige archeologische sporen en sites. Daarnaast dient in eerste instantie het terrein bouwrijp gemaakt te worden waarbij de aanwezige begroeiing, stalling en loods verwijderd moet worden.

Op basis van de archeologische, landschappelijke en bodemkundige gegevens en de geplande werken wordt een verder archeologisch vooronderzoek geadviseerd over het volledige plangebied over een totale oppervlakte van ca. 9487m². De modaliteiten worden opgesteld in het programma van maatregelen.

5. Bibliografie

- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Wielsbeke>
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- ACKEB., BRACKE M., HAGEN J., FONTEYN P. en WYNS G., 2018, *Wielsbeke Splenterbeekstraat – Archeologierapport*, Acke & Bracke Bvba, Moerbeke-waas.
- BEKE F. & VAN DEN DORPEL A.C., 2017, *Grafheuvels uit de metaaltijden en bewoning uit de Late IJzertijd en de Romeinse periode. Archeologische opgraving te Wielsbeke ‘de Maurissenstraat’*, Ruben Willaert rapport 100, Brugge.
- DESPRIET P., 1975, Het oudheidkundig bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1974, in: *de Leiegouw 17*, afl. 4, p. 341-360.
- DESPRIET P., 1982, Ooigem: Sint-Brixiuskerk, in: *Archaeologia Mediaevalis* 26-27/02/1982, p. 63-64.
- HOORNE J., 2006, Archeologisch onderzoek langs de Vaartstraat te Wielsbeke, in: *Leiesprokkels Jaarboek 2005-2006*, 50-87.
- VANHOUTTE C., 2018, *Archeologische opgraving Wielsbeke – Lobeekstraat (prov. West-Vlaanderen) – basisrapport conceptversie*, Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied in 3D richting het westen (bron: google maps).....	7
Figuur 2 Zicht op het weiland in het zuidelijke deel van het terrein (bron: google maps).....	8
Figuur 3 Zicht vanuit de Maurissenstraat op de huidige toegang en oprit naar de achterliggende stalling en loods (bron: google maps).....	8
Figuur 4 Uitsnede uit de orthofoto van 2018 (bron: geopunt.be).....	9
Figuur 5 Inplanting van de verkaveling (bron: initiatiefnemer).....	10
Figuur 6 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).....	12
Figuur 7 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).....	12
Figuur 8 Zicht op het kadasterplan met aanduiding van de perceelsnummers (bron: geopunt.be).....	13
Figuur 9 Detail van het plangebied op het kadasterplan met aanduiding van de perceelsnummers (bron: geopunt.be).....	13
Figuur 10 Zicht op de bodemgebruiksaanwijzing met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	14
Figuur 11 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel met zicht op de heuvelrug en de noordelijke uitloper (bron: geopunt.be).....	15
Figuur 12 Detailopname van het Digitaal Hoogtemodel met de twee hoogteprofielen (bron: AGIV).....	16
Figuur 13 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).....	16
Figuur 14 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).....	17
Figuur 15 Ruime uitsnede uit de bodemkaart met aanduiding van het plangebied cijfer 1 (bron: geopunt.be).....	18
Figuur 16 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	19
Figuur 17 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	20
Figuur 18 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart - type 3 (bron: geopunt.be).....	20
Figuur 19 Ruime uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).....	23
Figuur 20 Uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).....	23
Figuur 21 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).....	24
Figuur 22 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).....	24
Figuur 23 Uitsnede uit de kaart van Popp (bron: geopunt.be).....	25
Figuur 24 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1862 (bron: cartesius.be en NGI).....	25
Figuur 25 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1883 (bron: cartesius.be en NGI).....	26
Figuur 26 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1910 (bron: cartesius.be en NGI).....	26
Figuur 27 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1947 (bron: cartesius.be en NGI).....	27
Figuur 28 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	27
Figuur 29 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1990 (bron: geopunt.be).....	28
Figuur 30 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2003 (bron: geopunt.be).....	28
Figuur 31 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2018 (bron: geopunt.be).....	29
Figuur 32 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).....	31
Figuur 33 Aanduiding van de twee opgravingszones aan de Lobeekstraat (blauw) en de Maurissenstraat (bruin) (bron: Beke 2017).....	32
Figuur 34 Zicht op de opgravingsplannen van Wielsbeke de Maurissenstraat en Lobeekstraat (bron: Beke 2017).....	32

Figuur 35 Allesporenkaart van de opgravingen aan de Splenterbeekstraat (kaart aangereikt door Johan Hoorne).	33
Figuur 36 Grondplan van de opgraving aan de Splenterbeekstraat (bron: Acke et al. 2018).	34
Figuur 37 Kringgreppel uit de bronstijd aangetroffen in Wielsbeke aan de Lobeekstraat (sfeerbeeld – bron: Monument Vandekerckhove nv.).	34
Figuur 38 Zicht op de bijgaven meegegeven in een Romeins brandrestengraf (Wielsbeke – Lobeekstraat – bron: Monument Vandekerckhove nv.).	35